

**Каталог рослин
об'єктів захищеного ґрунту
Національного еколого-натуралістичного центру
учнівської молоді**



Лабораторія квітництва

2020 рік



Агава американська (*Agave americana*)

Родина: Агавові

Багаторічна рослина з прикореневими соковитими товстими зеленими або зелено-строкатими, великими, твердими, лінійно-ланцетними, звуженими до верхівки, листям. Край у листя з гострими шипами, верхівка закінчується твердою гострою колючкою. Агава американська є листовим сукулентом, тобто зберігає вологу в тканинах своїх товстих листя. Квітки зеленувато-жовті, непоказні, розташовуються в більшій кількості на високому квітконосі. Розмножується насінням та порослю, що утворюються біля основи материнської рослини. Розміри рослини можуть варіюватися в залежності від умов зростання і особливостей конкретного підвиду. Вирощують як кімнатну, ампельну рослину, використовують в квіткових композиціях з іншими сукулентами. Освітлення повинно бути яскравим, сонячним, температура 10-20 ° С, восени і взимку агаву краще розмістити в сухому і прохолодному приміщенні при температурі 6-8 ° С. Полив слід проводити рідко, особливо восени та взимку. Розмножують насінням, кореневими і стебловими черенками.

Віддає перевагу добре дренованому ґрунту.

На літо можна виносити рослини у відкритий добре прогрітий сонцем ґрунт;

Можливі хвороби і проблеми при неправильному догляді: борошнистий червець, тепле зимове утримання і рясний полив викликають загнивання прикореневої розетки і загибель рослин.



Алоє деревовидне (*Aloe arborescens*)

Родина: Асфodelові (Asphodelaceae)

Алоє деревовидне (лат. *Alóe arboréscens*, також відоме як «столітник») - вічнозелена сукулентна рослина. Його природний ареал - Південна Африка - Мозамбік, Зімбабве. Алоє деревовидне - вічнозелене сукулентне, низько і сильно розгалужене деревце або чагарник, 2-5 м заввишки, з сильно розгалуженим, циліндричним, сірувато-помаранчевим коренем.

Стебло прямостояче, товщиною до 30 см, гіллясте, в нижній частині з численними кільцеподібними рубцями від листя.

Листя чергове, блакитно-зеленого або зеленувато-сизого кольору, гладке, матове, соковите, лінійно-ланцетне з шипуватим краєм, зверху злегка увігнуті, знизу опуклі, 20-65 см завдовжки, 3-6 см завширшки і 12-15 мм завтовшки.

Квітки великі (довжиною до 40 мм і шириною близько 5 мм), дзвіночки, трубчасті, пониклі, шестипелюсткові, на тонких квітконіжках, що досягають 2,5 см довжини. Квітки зібрані в пазушні, густі циліндричні суцвіття 20-40 см завдовжки, що ростуть на довгих, прямих або злегка вигнутих квітконосах.

Плід - циліндрична коробочка. Насіння численне, сірувато-чорне, нерівномірно тригранне.



Алоє Вера (*Aloe vera*)

Родина: Асфodelові (Asphodelaceae)

Алоє вера (*Aloe vera*,) або алоє справжнє — сукулентна рослина роду Алоє.

Багаторічна трав'яниста рослина, кущеподібна з безліччю бічних пагонів і сильно укороченим стеблом, яке утворює густі групи компактних

розеток з листя. Листя ланцетні, злегка рифлені, завдовжки до 50 см, 6-7 см завширшки з крихітними шипами по краях, сірувато-зелені, іноді з білими цятками. Краї листя гострозубчасті, з більш-менш вираженим рожевим відтінком. На початку літа з центру листової розетки виростає суцвіття заввишки до 90 см, звичайно розгалужене, що складається з 2-4 китиць трубчастих квіток, довжиною 3 см, різних відтінків жовтого кольору. Деякі локальні або штучно виведені форми мають яскраво-червоні квіти. Батьківщиною алое вера є Канарські острови, де вони досі зустрічаються у дикому вигляді. Широко інтродукована рослина що культивується по всьому світу.



Авокадо (*Persea americana*),

Родина: Лаврові

Авокадо, або Персея американська (лат. *Persēa americāna*), - вічнозелене плодове рослина.

Важлива плодова культура. Плоди рослини також називаються авокадо; їх м'якоть багата вітамінами і важливі мінеральні речовини. Авокадо - швидкоростуче дерево, що досягає у висоту 20 м. Стовбур зазвичай прямий, сильно галузиться.

Листя еліптичні, довжиною до 35 см, опадають цілий рік. Квіти непоказні, дрібні, зеленуваті, двостатеві, знаходяться в пазухах листків .

Плід - ягода грушоподібної форми. Довжина зрілого плода - від 5 до 20 см, вага - від 50 г до 1,8 кг. Шкірочка плода жорстка, у незрілих плодів - темно-зелена, через деякий час після дозрівання чорніє. М'якоть зрілого плода має зелений або жовто-зелений колір, масляниста, містить багато жиру. У центрі плоду знаходиться велике насіння.



Агапантус (Agapanthus)

Родина: Агапантусові

Агапантус (лат. *Agapanthus*) - рід багаторічних трав. Назва походить від грец. *αγαπη* - «любов» і *ανθος* - «квітка».

Види роду поширені з півдня Африки від Капської області до Лімпопо.

Агапантуси - багаторічні трав'янисті рослини з м'ясистим кореневищами.

Листя щільні, ремнеподібної форми.

Листові пластинки утворюють прикореневу розетку.

Під час цвітіння агапантус випускає довгий квітконос, який може досягати у висоту 1 м. Квітки цієї рослини зібрані в великі зонтикоподібні суцвіття, забарвлені в білий, блакитний або синьо-ліловий колір.

У кімнатній середовищі найкраще себе почуває агапантус африканський. Його квіти нерідко досягають в довжину 35 см, а діаметр суцвіття - 20 см.



Аглаонема (Aglaonema)

Родина: Ароїдні

Аглаонема (лат. *Aglaonema*) - рід вічнозелених трав і напівчагарників, що походять з Південно-Східної Азії.

В роду 50 видів; деякі культивуються як кімнатні декоративні рослини.

Листя формують верхівкову крону.

Листові пластинки овально-еліпсоїдні, зрідка широкоовальні або напівлінійні, біля основи часто асиметричні, від тих, які сходять до округлих, зрідка серцеподібні, часто зі смужками, сріблястими або блідо-зеленими плямами.

Суцвіття по 1-9 квіток в кожному суцвітті. Покривало від овального до більш-менш кулястого, вертикальне, що не диференційоване на трубку і пластинку, від зеленого до білуватого.

Квітки однодомні, оцвітину відсутня.

Плоди - овальні ягоди, нерідко яскраво пофарбовані (жовті, іноді білі або червоні); зовнішній шар м'ясистий.



Адiантум (венерине волосся) (*Adiantum capillus-veneris*)

Родина: Птерисові

Адiантум венерине волосся (лат. *Adiantum capillus-veneris*) - багаторічна трав'яниста рослина.

Один з найбільш відомих декоративних папоротей. Широко культивується в оранжереях, легко вирощується як кімнатна рослина.

Багаторічна трав'яниста рослина з коротким повзучим кореневищем, одягненим вузькими, чорнуватими лусками. Висота до 60 см.

Пластинки вайі двічі, тричі перісторозділені, довжиною до 40 см, світло-зелені, в контурі широко довгасті, що не змочується водою.

Сегменти останнього близько 2,5-3 см завдовжки і 1,5-2 см шириною, дуже ніжні і тонкі, на волосоподібних черешках. Черешки листя 10-15 (до 25) см завдовжки, чорно-бурі, тонкі, глянсуваті.

Розмноження спорами.



Антуриум Андре (*Anthurium andreanum*)

Родина: Ароїдні

Антуриум (лат. *Anthurium*) - рід вічнозелених рослин.

Латинська назва роду утворена від давньогрецьких слів, що означають «квітка» і «хвіст».

Стебла товсті, нерідко укорочені і з укороченими міжвузлями, рідше стебла подовжені, довжиною 15-30 см.

Листя різноманітної форми (лопатоподібні, округлі, з тупими вершинами) і розсічення (від цільних до розсічених). Листя розташовуються в основному на кінцях стебел, хоча наземні види не мають такої тенденції.

Листя можуть бути вертикальними або зібраними в розетку, довжиною до 100 см у деяких. Поверхня листя може бути матовою, напівглянсовою або глянсовою, структура листя від шкірястої до тендітної, на зразок паперу. В умовах вологого тропічного лісу листя антуріума мають унікальну здатність повертати свої листя слідом за сонцем так, як соняшник повертає своє суцвіття. У сухішому навколишньому середовищу листя утворюють розетку, на зразок пташиного гнізда, в якому накопичуються рослинні залишки, що дозволяють накопичувати воду і отримувати натуральне добриво. Наземні види антуріумів і антуріуми-епіфіти часто мають серцеподібну форму листя. Покривало суцвіття частіше зелене або біле, але нерідко і яскраво забарвлене, подібно оцвітінні, в червоний, фіолетовий, рожевий кольори, а може бути і різнобарвним. За структурою покривало може бути шкірястим. Колір покривала може змінюватися від блідо-зеленого до білого, рожевого, оранжевого або яскраво-червоного (як у антуріума Андре).

Суцвіття – початок білого, зеленого, червоного, рожевого, фіолетового кольору або комбінації цих квітів. Плоди - соковиті, м'ясисті ягоди, що містять від однієї до безлічі насіння. Колір ягід від яскраво-червоного до чорного, ягоди можуть бути також двоколірними або смугастими.



Азалія індійська (*Azalea indica*)

Родина: Вересові (Ericaceae)

Азалія (лат. *Azalea*) - збірна назва деяких красивоквітучих видів рослин з роду Рододендрон (*Rhododendron*). Квітки азалій мають п'ять тичинок, в той час як рододендрони мають 10 або більше. Азалія - одна з небагатьох кімнатних рослин, яким потрібен кислий ґрунт (рН 4-4,5). Найкраще їй підходить верескова ґрунт, але можна замінити її сумішшю з хвойної і торф'яної землі (2: 1) з додаванням невеликої кількості річкового піску. Добре росте в гідропоніці.

Дуже важливо своєчасно обрізати і прищипувати стебла. Обрізати починають з травня. Видаляють всі слабкі і ті що сильно розрослися пагони. Чим пишніше кущ, тим слабкіше цвітіння. Молоді пагони прищипують, залишаючи на них по 4-5 листочків. При появі невеликих молодих пагонів близько квіткових бруньок їх обов'язково вищипують. На відміну від багатьох інших рослин азалію під час цвітіння можна повертати і переносити. Але після того, як рослина закінчило цвісти, його необхідно повернути на колишнє місце в те положення, в якому воно знаходилося під час бутонізації.

Молоді рослини після закінчення цвітіння пересаджують щорічно, більш дорослі - через 2-3 роки. Так як коренева система в азалії поверхнева, як посуду використовують тільки плоскі горщики.

Обприскувати рослину потрібно щодня, але тільки листя, не потрапляючи на квітки. Азалія любить прохолодні приміщення.



Бемерія (*Boehmeria*)

Родина: Кропивові

Бемерія (*Boehmeria*) - трав'янистий багаторічний чагарник і невеликі дерева, родом з субтропічних і тропічних областей обох півкуль. Бемерія має декоративні сизі широкі листя, з зубчастим краєм. Зеленуваті квітки зібрані в невеликі суцвіття, які об'єднані в гіллясті волоті, що нагадують суцвіття крапиви.

Бемерія крупнолиста (*Boehmeria macrophylla*) - вічнозелений чагарник або маленьке дерево до 4-5 м висотою. Стебла соковиті, в молодому віці зелені, потім стають коричневими. Листя ланцетні, великі, широкоовальні, шорсткі, темно-зелені, з трьома помітними жилками, по жилах зморшкуваті, центральна жилка листя червонувата. Квітки дрібні непоказні, зібрані в колоскові або гроновидні густі суцвіття.

Бемерія срібляста (*Boehmeria argentea*) - вічнозелений чагарник або дерево, з великими овальними листками з сріблястим нальотом, розташованими по черзі. Квітки дрібні, зібрані в пазухах складних гроноподібних суцвіттях.

Бемерія любить яскраве світло, хоча може переносити і незначне затінення. Влітку потребує притінення від прямих сонячних променів.

Бемерія влітку віддає перевагу температурі 20-25 °С, а взимку не нижче 16-18 °С. Бемерія потребує підвищеної вологості повітря, тому їй необхідно регулярно обприскувати.

Влітку Бемерія потребує регулярний і рясний полив. Не можна допускати пересушування земляної грудки, але при цьому слід уникати зайвої вологості. Взимку полив помірний.

Рослину пересаджують у міру необхідності, навесні в суміш з дернової, перегнійної, торф'яної землі і піску (1: 2: 1: 1). На дні горщика обов'язково забезпечують дренаж.



Белопероне (Beloperone)

Родина: Акантові

Белопероне - цей дивовижний вічнозелений чагарник має незвичайні суцвіття, що нагадують краватку. Жовто-рожеві, оранжево-червоні і бурі пониклі приквітки закривають білі квіти. У природному середовищі чагарник досягає висоти до одного метра. Белопероне часто називають кімнатних хмелем за схожість з шишечками хмелю. Рослина має опущені листя і стебла. Мексика - батьківщина яскравої красуні. У домашніх умовах вирощують один вид - белопероне крапельне. Рослина невибаглива. Його відмінною рисою є тривале цвітіння.

Белопероне відноситься до невибагливих кімнатних рослин. Незважаючи на тривалий період цвітіння, рослина не завдасть клопоту. У літній період любить перебувати на свіжому повітрі. При цьому необхідно захищати екзотичний чагарник від прямих променів сонця.

У теплу пору року рослина буде комфортно почувати себе при температурі 18-20 ° С. В осінньо-зимовий період температуру слід знизити до 12-16 ° С.

Белопероне потребує помірного поливу. Надмірний полив може нашкодити. Ще одна обов'язкова умова - м'яка вода для поливу (відстояна або дощова).



Більбергія пірамідальна *(Billbergia pyramidalis)*

Родина: Бромелієві

Більбергія (лат. *Billbergia*) - рід вічнозелених трав'янистих епіфітів, які поширені переважно в Бразилії, але зустрічаються також в Мексиці, Аргентині, Болівії і в інших країнах Південної і Центральної Америки. Названий рід був в 1821 році Карлом Тунберг в честь шведського юриста, зоолога і ботаніка Густава Більбергії. Всього в роду більше 60 видів, і деякі з них дуже популярні в кімнатній культурі, оскільки в порівнянні з іншими бромелієвими вони не такі примхливі і вибагливі у догляді. Її листя довжиною до 80 і шириною до 6 см формують вузьку воронкоподібну розетку з загострених на кінці широколінійні листя, а суцвіття пірамідальної форми довжиною до 15 см з дрібними стоячими рожевими приквітковим листям, скрученими біля основи, і блідо-червоними квітками покрито світлим повстяним опушенням. Цвіте цей вид з середини весни до середини літа.



Більбергія поникла *(Billbergia nutans)*

Родина: Бромелієві

Більбергія поникла, або більбергія висяча (лат. *Billbergia nutans*) - батьківщина - Південна Америка, Бразилія. У більбергії вузькі листя довжиною близько 30 см і фіолетово-зелені квіти на довгих, поникаючих квітконосах. Відрізняється гарними приквітками, які кілька місяців зберігають свою декоративність. Цвіте переважно взимку. Віддає перевагу світлому, захищеному від прямих сонячних променів

приміщення. Її можна встановлювати на вікнах східної і західної експозицій. Оптимальна температура в зимовий період - 12-14 ° С. Влітку бильбергію бажано виносити на свіже повітря.

Бильбергія - вологолюбна рослина, тому влітку її слід обприскувати водою з пульверизатора. Добрива, найкраще комплексні, вносять кожні 10-15 днів. Пересаджують молоді рослини щорічно, старі - один раз в 3-4 року.



Вашингтонія нитчаста **(*Washingtonia filifera*)**

Родина: Пальмові

Вашингтонія нитчаста (лат. *Washingtonia filifera*) - вид однодольних рослин роду Вашингтонія (*Washingtonia*). Дерево заввишки до 16-20 м, іноді до 25 м. Стовбур циліндричний, біля основи діаметром до 80-100 см, догори непомітно звужується, після опадання листя має рубчасту поверхню. У старих екземплярів стовбур до крони майже гладкий, темно-сірий, з малопомітними рубчастими слідами черешків опалого листя, верхня частина стовбура, під кроною, покрита звисаючими не опалим старим листям.

Листя віялоподібні, довжиною до 3-4 м, сірувато-зелені, голі, листові пластинки розрізані на одну третину глибини на сегменти в кількості 80-90, середні сегменти довжиною до 1,5 м і шириною 6 см, крайні - довжиною до 60-80 см і шириною 1 см, сегменти на кінцях двонадрізані, по краях забезпечені тонкими нитками білого кольору. Черешок листа дорівнює довжині листової пластинки, нижня частина черешків до половини їх довжини по краях забезпечена жовтуватими гострими шипами, загнутими до основи черешка. За вегетаційний період утворюється до 13 листів, тривалість їх життя до трьох-чотирьох років. Суцвіття волотисте, довжиною 3-5 м,

дугоподібно зігнуті донизу. Квітки білі, двостатеві.

Плід - довгаста кістянка, довжиною до 1 см, товщиною 0,4-0,6 см, блискуча, чорна або темно-коричнева, з тонкою пухкої м'якоттю.



Гавортія (*Haworthia*)

Родина: Ксанторееві

Гавортія або хавортія (лат. *Haworthia*) - рід мініатюрних і карликових сукулентних трав'янистих рослин. Багато видів культивуються як кімнатні рослини.

Рід названий на честь англійського ботаніка Едріана Хавортії.

Листя здебільшого м'ясисті, темно-зелені, утворюють розетки, розташовані або на рівні ґрунту, або на трохи підноситься короткому стеблі. Деякі види зовні нагадують молодила. У багатьох видів на верхівках листя розташовані прозорі ділянки - віконця, що дозволяють світлу проникати вглиб тканин. У окремих видів гавортій листя покриті білими бородавчастими горбками, схожими на застиглу цукрову глазур. Краї листя можуть бути рівними, з зубчиками, «віями». Нерідко рослини продукують велику кількість бічних пагонів, утворюючи щільні подушкоподібними дернинки. Квіти маленькі, білі, дуже схожі у різних видів.



Гіменокаліс (*Hymenocallis*)

Родина: Амарилісові

Гіменокаліс (англ. *Hymenocallis*) - рід рослин з тропічних і субтропічних районів Вест-Індії, Антильських островів і Південної Америки.

Культивуються як декоративні рослини переважно закритого ґрунту.

Листя гіменокаліса ремнеподібні, з загостреним верхнім краєм. Листові

пластинки м'які, з жолобком уздовж центральної жилки. Головна прикраса рослини - великі ароматні квітки, зібрані в щитовидні суцвіття по 7-15 штук.

Потребує яскравого, з притіненням від прямих сонячних променів місця.

Полив влітку рясний, взимку помірний.

Не має потреби в обприскуванні.

Пересадка в міру необхідності.

Розмноження - цибулинами-дітками.



Гіпеаструм (*Hippeastrum*)

Родина: Амарилісові

Гіпеаструм (лат. *Hippeastrum*) - рід рослин, який включає близько 90 видів. Назва роду походить від грец. ἵππεύς - вершник і ἄστρον - зірка. Представники роду гіпеаструм є багаторічними цибулинними рослинами. Розмір цибулини коливається в залежності від виду від 5 до 10 см в діаметрі. У верхній частині цибулина звужується і переходить в шийку 2,5-3 см довжини. Коренева система складається з додаткових коренів, які формуються по краю донця кільцем, нижче місця прикріплення цибулинних лусок, залишаючи центральну частину донця вільною. Корені численні, м'ясисті, слабо розгалужені, діаметром 0,5-0,6 см, довжиною до 35 см. Старі коріння поступово відмирають, і кільце коренів пересувається вище по стеблу. Листя лінійні, зверху жолобчасті. Довжина їх сягає 50-70 см, ширини 4-5 см. Листя червоних сортів можуть мати рівномірний червоний відтінок. Суцвіття, заклавши в поточному вегетаційного періоду з'являться над поверхнею і будуть цвісти лише після того, як листя відповідних періодів відірвуть. Листя виходять з цибулини і досягають повного розвитку в короткий час, а що утворилися одночасно з ними суцвіття залишаються всередині цибулини, продовжуючи повільно розвиватися. Від формування

квітконоса до його цвітіння проходить близько 18-20 місяців. Суцвіття – парасолька, з 2-4, рідко 5-6 великих квіток. Квітконос є безлистим стеблом. Квітка розташовується на квітконіжці 4-5 см довжини.

Квітки 13-15 см довжини, 15-25 см в діаметрі, воронкоподібні або трубчасті, самого різного забарвлення: яскраво-червоні, темно-вишневі, рожеві.



Дифенбахія (*Dieffenbachia*)

Родина: Ароїдні

Дифенбахія (лат. *Dieffenbachia*) - рід вічнозелених рослин поширених в тропіках Південної і Північної Америки.

Для багатьох видів характерні великі строкаті подовжено-овальні чергові листя, в зв'язку з чим багато видів дифенбахії вирощуються як декоративно-листяні кімнатні рослини, використовується для озеленення інтер'єрів (культивується вже протягом 150 років). Дифенбахію можна вважати невибагливою рослиною, що не скасовує деяких правил її утримання. Рід названий на честь Йозефа Дифенбаха, австрійського садівника, який обіймав посаду старшого садівника Імператорського ботанічного саду у Відні.

Для рослин характерні товсті соковиті стебла, що несуть шапку з великих строкатих листя. Точка росту зазвичай знаходиться на верхівці пагону, але деякі види здатні куцятися.

Рослини досягають у висоту двох метрів, при цьому нижня частина стовбура поступово оголюється, в результаті чого рослина втрачає свою декоративність.

Суцвіття, як і у інших ароїдних - початок. У кімнатних умовах рослина цвіте досить рідко.

Плід - ягода (зазвичай оранжево-червоного кольору).

Сік багатьох рослин цього роду досить отруйний (викликає дерматит), тому не

рекомендується ставити рослину в місцях, доступних маленьким дітям, домашнім тваринам. Працювати з дифенбахією рекомендується в рукавичках, а після - мити руки з милом



Ехеверія (*Echeveria*)

Родина: Товстолисті

Ехеверія (лат. *Echeveria*) - рід сукулентних рослин. Це багаторічні трав'янисті рослини з соковитими листям, утворюють щільну прикореневу розетку, або невисокі сукулентні чагарники. Поширені в основному в Мексиці, деякі види - від Техасу і Каліфорнії (США) на півночі до Перу на півдні.

Народні назви: «кам'яна квітка», «кам'яна троянда».

Рослини цього роду формують щільні розетки з м'ясистих, наповнених вологою листя. Різні види можуть бути безстебельними або з довгими пагонами. Розетки діаметром від 3 до 40 см. Листя жорсткі або водянисті. Відрізняються різним кольором і формою листя.

Квітки 5-членні, зібрані в бічне прямостояче суцвіття. Квіти від жовтих до оранжево-червоних і червоно-коричневих, зазвичай невеликі.

Розташовані на довгому квітконосі, вертикальному або бічному. Ехеверія легко дає міжвидові і міжродовим гібриди.

Поширена кімнатна рослина.



Заміокулькас (*Zamioculcas*)

Родина: Ароїдні

Заміокулькас (лат. *Zamioculcas*) - монотипний, представлений єдиним видом заміокулькас заміелистний (*Zamioculcas zamiifolia*), що походить з тропічної Африки.

Трав'яниста рослина з товстим бульбовидним кореневищем.

Листя глянцеві, темно-зелені, складноперисті, до 1 м завдовжки, роздуті біля основи. Рослина вічнозелена, але може скидати листя в разі посухи.

Як і більшість представників ароїдних, сік рослини містить речовини, які можуть викликати роздратування шкіри і слизової, тому рекомендується пересаджувати рослину в рукавичках і бути обережним у поводженні з ним, особливо при пересадці бульб. Також слід уникати попадання частин рослини всередину. Проте, про токсичність або отруйності рослини не йдеться - дотику до листя, квіток або інших частин рослини не викликає отруєння або алергічні реакції, а його зміст в домашніх умовах не приводить до погіршення здоров'я



Інжир (*Ficus carica*)

Родина: Тутові

Інжир, або Фігове дерево, або Смоковниця звичайна, або Смоква, або Винна ягода (лат. *Ficus carica*) - субтропічна листопадна рослина. Карійський фікус названий за місцем, яке вважається батьківщиною інжиру - гірська область древньої Карії, провінції Малої Азії. У Середній Азії, на Кавказі, в Карпатах і Криму вирощують у відкритому ґрунті як цінна плодова рослина. Широко поширений в країнах Середземномор'я, в Закавказзі, на Південному березі Криму, в Карпатах, на Чорноморському узбережжі. Інжир - одне з найдавніших

культурних рослин.

Дерево зі світло-сірою, гладкою корою. Листя великі, чергові, 3-5-7-пальчато-лопатові або роздільні, жорсткі. В пазухах листків розвиваються укорочені генеративні пагони. Де формуються соковиті, солодкі, грушоподібні супліддя з насінням всередині. Вони покриті тонкою шкіркою з дрібними волосками. На верхівці є отвір - вічко, прикритий лусочками. Супліддя інжиру мають забарвлення від жовтої до чорно-синьої, в залежності від сорту. Найчастіше зустрічаються жовто-зелені плоди.



Калатея (*Calathea*)

Родина: Марантові

Калатея (лат. *Calathea*) – батьківщина її Центральна і Південна Америка. Назва походить від давньогрецького *Kalathos* - корзина: листя калатей використовували для плетіння кошків. Калатеї вирощують заради красивих візерункових листків, малюнки яких виключно різноманітні. У більшості видів великі довгасто-овальні листя, але є види і з ланцетними листками. Пагони в основному підземні, що утворюють кореневища, від яких відходять короткі вертикальні пагони з розташованими на них розетками листя. У розетці деяких, причому найбільш декоративних, калатей всього по одному повністю розвиненому листу.

Калатея рожево-розфарбована примітна рожевими жилками. У Калатеї розписаної, Калатеї Вейча і Калатеї королева Мауї поєднується блідо і темно-зелене забарвлення листя. Жовтий і зелений кольори перемішані на листках Калатеї Луберса.

Температура взимку не нижче 16 – 19 С, не бажана раптова зміна температури. Калатеї не витримують холодних протягів. Раптова зміна температури може виявитися згубною для найбільш ніжних різновидів, листя стає млявим і загниває.

Калатеї слід притіняти від прямих сонячних променів, при яскравому світлі забарвлення листя блідне. Взимку тримають в добре освітленому місці подалі від прямого сонця. Однак сильного затінення також варто уникати, так як в тіні листя втрачають своє декоративне забарвлення. Вимагає регулярного обприскування листя, за умови якщо рослина не хворіє грибковими захворюваннями. Види з бархатистими листям не обприскують.



Каланхоє Блосфельда

(*Kalanchoe blossfeldiana*)

Родина: Товстолисті

Каланхоє Блосфельда (лат. *Kalanchoe blossfeldiana*) - багаторічна трав'яниста сукулентна квіткова рослина роду Каланхоє (*Kalanchoe*). У дикому вигляді зустрічається на Мадагаскарі.

Популярна красивоквітуча кімнатна рослина.

Рослина з голими численними стеблами; в висоту і в поперечнику може вирости до 30 см. Листя округлі, яйцеподібні, іноді майже прямокутні, по краю городчаті, зелені або темно-зелені, іноді з червоною облямівкою по краю.

Квітки до 1 см в діаметрі, зібрані в верхівкові суцвіття - кисті. Природне забарвлення віночка - темно-червоне, у сучасних сортів віночок може бути рожевим, білим, жовтим або помаранчевим а також простим та махровим. Час цвітіння - з початку зими до початку літа

Каланхоє Блосфельда - популярна кімнатна рослина, яке цінується за свою здатність цвісти тривалий час, будучи при цьому досить невибагливою рослиною.



Каланхоє Дегремона (*Kalanchoe daigremontiana*)

Родина : Товстолисті

Каланхоє Дегремона (також Дайгремонта, лат. *Kalanchoe daigremontiana* або *Bryophyllum daigremontianum*) - трав'яниста сукулентна рослина.

Рослина з прямим, що не гілкується стеблом висотою 60-100 см і трикутними м'ясистим блискучими листям. Листя розташовані під кутом до стебла, їх пилчасті краю загнуті всередину. На зубцях утворюються крихітні дочірні рослини - вивідкові бруньки. Опадаючи, вони відразу вкорінюються.

У культурі в Європі з 1925 р.

Згідно з відомостями традиційної медицини, каланхоє Дайгремонта (а в основному сік цієї рослини) здавна використовується в побуті при лікуванні багатьох захворювань.

Володіє кровоспинними, ранозагоювальними та протизапальними властивостями.

Рослини зимують при температурі 10-16 ° С, але також можуть перенести 6 ° С. Вимагають яскравого освітлення.

Пересаджують щорічно навесні в земляну суміш, що складається з листової, компостної землі і піску в співвідношенні 2: 2: 1. Як і всі сукуленти, каланхоє дуже витривале.

Навіть якщо ґрунт зовсім пересох, рослина буде продовжувати зростання, живлячись вологою з повітря.

Обприскувати листя не обов'язково.

Зате абсолютно необхідне свіже повітря - влітку приміщення слід провітрювати.

Полив з весни до осені в міру підсихання ґрунту. Взимку поливають дуже рідко - раз в один-два місяці.

Розмножують живцями, насінням та вивідковими бруньками.



Камелія японська **(*Camellia japonica*)**

Родина: Чайні

Камелія японська (лат. *Camellia japonica*) - один з найбільш відомих видів роду Камелія. Батьківщиною камелії японської є Японія та південно-західний Китай, вона виростає в дикому вигляді в Шаньдуні, Тайвані, південній Японії і Південної Кореї на висоті 300-1100 метрів над рівнем моря. Є офіційним квітковим символом штату Алабама.

Японські камелії є чагарники або дерева висотою від 1,5 до 6, іноді до 11 метрів. Молоді гілки сіро-коричневого кольору, пагони поточного року пурпурно-коричневі, голі. Камелія має красиве блискуче темно-зелене листя і надзвичайно гарними рожевими та білими квітками, схожими на троянду. Назва “камелія” походить від прізвища Камеліуса, який вперше привіз цю рослину у 1788 році до Європи. Її шкірясте, овальне, темно-зелене листя блищить, як маленькі дзеркальця, і в сонячну погоду відбиває “зайчиків”. З січня по квітень камелія цвіте красивими рожевими квітами, які не мають запаху, хоча відвар з листя камелії та олія, отримана з насіння, мають дуже тонкий аромат. Основні вимоги до вирощування це прохолодне приміщення, достатня вологість та кислий ґрунт.



Кактуси (*Cactaceae*)

Родина: Кактусові

Кактусові (лат. *Cactaceae*) – родина багаторічних квіткових рослин порядку Гвоздикоцвіті, включає близько 1750 видів, що мешкають переважно в посушливих областях, включаючи одну з найбільш сухих пустель світу - пустелю Атакама.

За зовнішнім виглядом кактусові надзвичайно різноманітні, в родині можна виявити всі життєві форми. До дерев відносяться багато цереусовидних кактусів. Великі дерева висотою до 15 метрів утворюють рослини *Pereskia lychnidiflora*.

Подушковидну форму мають деякі види *Opuntia*, *Maihuenia*, *Mammillaria*. Ліани зустрічаються серед *Pereskia*.

Близько 10% видів кактусів - епіфіти або з сплюсненими пагонами-філокладії.

Є також геофіти - рослини з невеликими пагонами і великими потовщеними коренями, які в посушливий період втягуються в ґрунт (*Ariocarpus*, *Theloccephala*, *Neowerdermannia*), або з потовщеним корінням і відмирають однорічними пагонами (*Pterocactus*).

Коренева система стрижнева, у багатьох кактусів сильно розгалужена, з приповерхневих розташуванням бічних коренів, на глибині 5-6 см (*Ferocactus*, *Opuntia*). У великих цереусів добре розвинений і головний корінь, і бічні.

Стебла кактусів відрізняються різноманітністю форм і розмірів.

Закладаються в апікальній меристемі листові зачатки далі не розвиваються в листя у більшості видів, але розростаються, часто у вигляді горбків. У більшості цереусовидних форм вони зростаються утворюючи вертикальні ребра. Виразні ребра є у ряду кулястих видів. Ребра виконують функцію ребер жорсткості і надають міцності;

дозволяють стеблам без розтріскування епідерми сильно збільшуватися в розмірах при запасанні вологи у вологий період. Колір стебел - різних

відтінків зеленого, блакитний, сірий, білуватий, до коричневого. Листки звичайного вигляду є лише у *Pereskia*. Дрібні недовговічні листя розвиваються на молодих пагонах опунцій. Більш довговічні, в порівнянні з опунцієвими, але схожі листя - у рослин роду *Maihuenia*. Мініатюрні листя є на зав'язях і квіткових трубках. Розмір квіток коливається від 6 мм (деякі *Rhipsalis* і *Mammillaria*) до майже 40 см (*Selenicereus* spp.). Справжні суцвіття є тільки у видів роду *Pereskia*. У переважної більшості кактусових, квітки поодинокі, пазушні. Плоди кактусових кулясті до подовжених, часто з численними насінням. Забарвлення плодів зелене, жовте, всіх відтінків червоного, блакитне і майже чорне. Залежно від будови зовнішньої стінки зав'язі, можуть бути голими (*Mammillaria*), опушеними (*Selenicereus* spp.), Колючими (*Armatocereus*) або лускатими (*Hylocereus* spp.). Ці рослини невибагливі, не потребують ні поживного ґрунту, ні багато води, ні підживлення.



Клівія сурикова

(*Klivia miniata*)

Родина: Амарилісові

Рослина клівія відноситься до багаторічних трав'янистих культур з родини Амарилісових. Батьківщиною клівії вважається Південна Африка. Висота дорослої квітки досягає близько 60 см. Як таке, стебло у клівії відсутнє. Прикореневе листя клівії щільно притиснуті один до одного «віялом», утворюючи розетку і формуючи помилкове стебло. Мечовидні за формою листя мають насичений, темно-зелений, колір. Середні розміри листа дорослої клівії: по довжині - від 45 до 75 см, по ширині - від 5 до 8 см. Квітоносов у клівії може утворюватися відразу кілька, причому, чим старше квітка, тим більше буде квітоносів.

Зрілі і добре розвинені екземпляри рослини здатні «випускати» до 50 квітконосів одночасно. По висоті вони досягають близько 30-40 см, при цьому густо обліплені квітами. Квіти лійкоподібної форми, середніх розмірів (до 20 см в діаметрі), зібрані в густі (до 60 квіточок) суцвіття парасольки. Забарвлення віночків таких «дзвіночків» різноманітний. Зустрічаються різновиди з квітками помаранчевих, жовтих, червоних, рожевих або змішаних відтінків. Розпускаються квіти в суцвітті по черзі, тому цвітіння клівії триває до 3-4-х тижнів. Після цвітіння утворюються ягоди. Навіть коли рослина не цвіте, воно ефектно виглядає в будь-якому домашньому або офісному інтер'єрі за рахунок ошатних блискучих листків. При вирощуванні вона потребує розсіяного світла і помірної вологості. Найкраще квітка почуває себе на східних, західних і північних вікнах. В зимовий період, на відміну від більшості кімнатних рослин, клівія потребує періоду спокою. В цей час горщик з квіткою переставляють в прохолодне приміщення, щоб багаторічна рослина «набрався сил» перед майбутнім цвітінням. Пересаджувати варто тільки в міру необхідності, вибираючи не дуже просторий горщик. Клівія вважається справжнім довгожителем і при сприятливих умовах здатна рости до 30-40 років.



Клеродендрум

(*Clerodendrum*)

Родина: Кропивові

Клеродендрум (лат. *Clerodéndrum*) - листопадні чагарники або маленькі дерева, іноді ліани; рід рослин підродини горлянкові (*Ajugoideae*). Рід включає 308 видів. Види цього роду виростають переважно в тропічних і субтропічних областях Землі. Природний ареал: Африка, Азія (Індія,

Індокитай, Китай, Корея, Японія, Філіппіни), Америка, Австралія. Клеродендрум розмножується посівом насіння навесні або відділенням укорінених бічних пагонів. Клеродендруму потрібно захищене сонячне місце з добре дренованим ґрунтом. При посадці в ґрунт додають торф. Клеродендрум трироздільний - кущ або невелике листопадне деревце до 10 м заввишки. Рослина теплолюбива. Більшість видів зосереджено в тропіках і субтропіках. Лише кілька видів зустрічається на території з помірним кліматом.



Кордиліна південна **(*Cordyline australis*)**

Родина: Спаржеві

Кордиліна південна (лат. *Cordyline australis*) - деревна рослина, вид роду Кордиліна (*Cordyline*). Ендемік Нової Зеландії. Дерево до 15 м заввишки з сильно потовщеним в основі стовбуром і щільною кроною з листя, зібраних пучком на верхівці. Листки сидячі, мечовидні, зелені, 40-90 см завдовжки і 3-7 см шириною, з численними паралельними прожилками. Є різновиди з червоними або жовтими смугами уздовж листка.

Квітки верхкові, білі, запашні, діаметром близько 1 см, з шістьма пелюстками, зібрані у великі, густі волотисті суцвіття 50-100 см завдовжки. Плід - біла ягода 5-7 мм в діаметрі. В закритому ґрунті майже не квітує.

Своїм виглядом кордиліна південна нагадує пальму, тому її іноді невірно називають «Корнуельська пальма», «пальма Торбея» або «пальма острова Мен». Джеймс Кук назвав її «капустяним деревом».



Криптантус (*Cryptanthus*)

Родина: Бромелієві

Криптантус (*Cryptanthus*) - популярний в кімнатному квітництві рід родини Бромелієві (*Bromeliaceae*). Це безстебельні рослини, що утворюють невелику красиву розетку видовженого листя. Недарма криптантуси в багатьох країнах відомі під назвою "земляна зірка". Батьківщина їх - Східна Бразилія.

Листя криптантуса довгі, більш широкі біля основи, звужуються до кінця. Краї найчастіше хвилясті. Забарвлення різноманітне, всіляких відтінків зеленого, червоно-коричневого, рожевого, білого і жовтого кольорів. У кімнатному квітництві частіше зустрічаються різновиди з смугастими листям або візерунковими.

Квітки криптантуса невеликі, захищені в розетці листя. Як і у інших бромелієвих, після цвітіння материнська розетка відмирає, але до цього часу у рослини утворюється багато діток - бічних дочірніх пагонів. На відміну від чисто епіфітних представників своєї родини, коренева система криптантуса розвинена добре і вимагає поживних субстратів. Розетки його найяскравіші і мініатюрні в сімействі. Вирощувати можна в звичайних горщиках, рослина не вважається складною у догляді, хоча і любить вологе повітря.

Кращим варіантом зростання криптантуса в домашніх умовах вважається розміщення в закритих або напівзакритих скляних ємкостях (тераріумах або флораріумах).



Кротон строкатий (*Codiaeum*)

Родина: Молочайні

Кротон (лат. *Codiaeum*) - рослина, що належить до родини молочайних. Відомо 14 видів кротонів, але в кімнатному квітництві вирощують в основному один вид, який має велику кількість різновидів, форм і сортів. Кротон - трав'янистий багаторічник або вічнозелене дерево чи кущ. Листя у кротона щільне, шкірясте, черешкове, може бути загостреним або тупим, ланцетної, лінійної або яйцеподібної форми. Суцвіття пазушні, гроноподібні. Квітки дрібні. Кротон вирощують як декоративно-листяну рослину. У кімнатному квітництві вирощують зазвичай лише кротон строкатий (*Codiaeum pictum*), а також його різновиди і сорти, які відрізняються формою і кольором листя. Кротон дуже вимогливий до умов утримання і догляду.

При поганому освітленні малюнок на листках зникає, тому ряболистим видам потрібне яскраве розсіяне світло.

Температура: влітку - близько 22 °С, взимку - не нижче 18 °С. Цілий рік рослину поливають, щойно висохне верхній шар субстрату. Кротон потребує щоденного обприскування і утримання на піддоні з вологою галькою. Підживлення: навесні, влітку й восени по черзі мінеральними та органічними добривами у слабкій концентрації.

Щоб крона була об'ємна, кротон потрібно прищипувати. Молодий кротон потрібно пересаджувати щорічно, дорослі рослини - один раз на 2-3 роки. Субстрат: в рівних частинах торф, перегній, пісок, листовий і дерновий ґрунт. Розмножується кротон - живцюванням.

Молочний сік кротону отруйний.



Маранта (*Maranta*)

Родина: Марантові

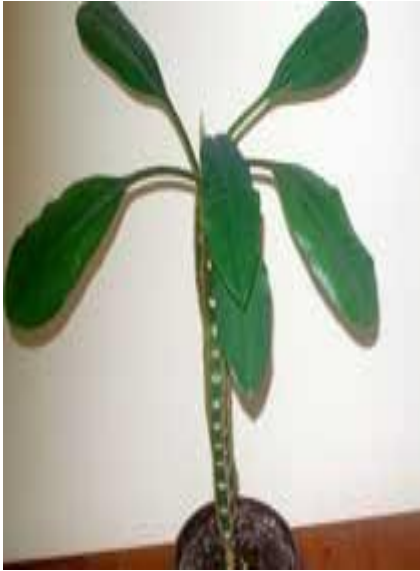
Маранта (лат. *Maranta*) - рід рослин родини Марантові (*Marantaceae*), що зростають у тропічній Америці. Названий на честь середньовічного лікаря і ботаніка Бартоломео Маранти. Багаторічні трави з бульбоподібним кореневищем.

Листя прикореневі або дворядно розташовані на стеблах.

Квітки тричленні, асиметричні, у верхівкових колосоподібних суцвіттях. Плід - коробочка.

Деякі види культивують як крохмаловмісні рослини. Найбільше значення має *Maranta arundinacea*, веретеноподібно потовщені кореневища якої переробляються в борошно (так званий вест-індський крохмаль), використовують в дієтичному харчуванні.

Маранта біложилкова (*Maranta leuconeura*) і її різновиди вирощують як декоративні рослини в оранжереях і кімнатах. Являє собою трав'янисту бульбова вічнозелена рослина з членистими стеблами і декоративним яйцевидним листям до 15 см завдовжки. Невибаглива, добре зимує на вікнах при звичайній температурі. Найбільш популярні три різновиди маранти біложилкової. У різновиду Керховена (*Maranta leuconeura* var. *Kerchoviana*) листя яскраво-зелені, уздовж центральної жилки розташовані 4-5 пар великих оливково-коричневих плям; у різновиду червонолистої (*Maranta leuconeura* var. *erytrophylla*) - виразні червоні жилки; у різновиду масангенської (*Maranta leuconeura* var. *massangeana*) - темно-зелене, майже чорне лист з сріблястими жилками.



Молочай ребристий **(*Euphorbia trigona*)**

Родина: Молочайні

Молочай ребристий це вічнозелена рослина з ребристим стовбуром. У висоту може вирости більше 1 метра. Батьківщиною квітки вважається острів Мадагаскар. Виростає в субтропіках на піщаному ґрунті.

Стебло пряmostояче, яскраво-зеленого кольору, шипи поздовжні до 3 см в діаметрі, ростуть по всьому стовбуру. У нижній частині рослини стебло звужується, не має ребристості.

На самій верхівці рослини розташовуються маленькі квіточки. Порадувати цвітінням молочай може в перший рік життя.

Листя витягнутої форми, шкірясті, зверху насичено-зеленого кольору, а знизу світлі. Посередині листка проходить тоненька жилка. Листя виростають тільки на верхівці рослини. Після опадання листя на їх місці видніються сіруваті рубці.

Догляд в домашніх умовах за такою рослиною нескладний.



Орхідея фаленопсис **(*Phalaenopsis*)**

Родина: Орхідні

Фаленопсис (лат. Phalaenopsis) - рід епіфітних трав'янистих рослин родини Орхідних з Південно-Східної Азії, Філіппін і північного сходу Австралії. У природних умовах живуть у вологих рівнинних і гірських лісах.

Багато представників роду і гібриди популярні в кімнатному і оранжерейному квітникарстві, а також широко представлені в ботанічних садах.

Представники роду - моноподіальні рослини з сильно укороченим стеблом і широкими шкірястими листям.

Зростання рослини відбувається тільки в одному напрямку - вгору. З пазух між

листям рослина випускає повітряне коріння і квітконоси. У дорослої рослини, як правило 4-6 листків. Листя вічнозелені, довжиною 5-30 см. У деяких видів на листі гарний мармуровий малюнок. Квітконоси пазушні, довгі, часто розгалужені, у багатьох видів з великою кількістю досить великих квіток. Квітка нагадує за формою метелика. Коріння повітряні з товстим шаром веламену, іноді сплюснені, у деяких видів зеленуваті за рахунок присутності в них хлорофілу. Надзвичайно цінується за тривале і рясне квітування.



Пеперомія зморшкувата

(*Peperomia caperata*)

Родина: Peperomia

Пеперомія зморшкувата або смарагд це вічнозелений багаторічник, що росте до 20 см у висоту і ширину, з гофрованими листям у формі серця і вузькими колосками з білих квітів довжиною 5-8 см влітку.

Це популярна кімнатна рослина, яку вирощують як декоративно-листяну. Освітлення: яскраве розсіяне світло. Температура: влітку й навесні - близько 22 °С, взимку - 17-18 °С. Полив - рясний, під час вегетації, восени полив поступово скорочують, а взимку потрібно зволожувати субстрат лише щоб ґрунт не висох зовсім. Вологість повітря: звичайна для житлових приміщень, але в літню спеку бажано обприскувати листя рано-вранці або ввечері. Підживлення: кожні два тижні з весни до осені комплексним добрива для декоративно-листяних рослин. До трьох років потрібне щорічна пересадка, а потім - один раз на два роки. Субстрат: 3 частини листової землі й по 1 частині перегнійної землі, торфу й піску. Розмноження: насінням, листовими та стебловими живцями, поділом кореневища.



Пеперомія круглолиста

(*Peperomia*)

Родина: Peperomia

Пеперомія (*Peperomia*) - рід вічнозелених трав'янистих багаторічників, по суті, єдиною спільною «обов'язковою» рисою для яких є товсті, м'ясисті пагони. Залежно від виду вони можуть бути: укороченими, прямостоячими, вилягаючими або навіть повзучими. Причому тип пагонів безпосередньо визначає і використання рослин, і їх зовнішній вигляд. Але цінують пеперомії зовсім не за численність різних форм зростання, а за декоративне листя, незмінну привабливість будь-якої рослини з цього роду.

Листя сидить на досить коротких черешках по черзі або в мутовках, розташовуючись так густо, що пагонів під ними практично ніколи не видно. М'ясисті, сукулентні, щільні, вони можуть у різних видів відрізнятися не тільки за розмірами (від 1 до 15 см), а й за формою (округла, серцеподібна), текстурі поверхні (від глянцевої гладко-воскової до бархатистої, зморшкуватої, рельєфної) і, звичайно, ж окрасу, який коливається від темного зеленого до яскравих салатого, бурого, оливкового, пурпурного, сріблястого, не кажучи вже про численні строкаті комбінації.

Але у всіх без винятку пеперомій листя целнокрає. І при всьому пеперомії ще і здатні цвісти, випускаючи щільні колоски суцвіть з позбавлених оцвітини кремових або блідо-зелених квіток, які, правда, складно назвати дуже привабливими. Цвісти і плодоносити пеперомії можуть круглий рік.



Пеларгонія зональна

(*Pelargonium zonale*)

Родина: Пеларгонія

Пеларгонії × hortorum, (також називається зональна герань), є найбільш часто використовувана серед декоративних рослин. Це гібрид *Pelargonium zonale* і *Pelargonium inquinans*. Це група сортів пеларгонії, листя яких відзначені коричневою кільцевою зоною і суцвіттям у вигляді великих кульок з щільних квіток, зазвичай червоного, рожевого або білого кольору. Це найбільш поширені рослини садових центрів, які продаються в горщиках для підвіконь і балконів або висаджені в клумбах. Квіти можуть бути одинарними або подвійними і мати п'ять пелюсток, розташованих по центру. Листя часто ароматні. Квіти бувають різних кольорів, включаючи червоний, відтінки рожевого, червоного і білого. Нещодавно були розроблені помаранчеві і жовті сорти. Суцвіття піднімається за допомогою довгого жорсткого стебла, починаючи від пахви верхніх листків, так що квіткова голова чітко виділяється над листям. Багато сортів були вирощені з кінця вісімнадцятого століття. Сорти з подвійними квітами і без пиляків називаються пеларгоніями трояндовими, оскільки квіти ніколи не розкриваються повністю і тому нагадують троянду. Листя круглої форми (7 см в діаметрі) і мають крилату жилку і виямчастий листовий край. Зональна пеларгонія - дуже квітконосна рослина, не дуже вимоглива до води але потребує яскравого сонця. Цвітіння відбувається без перерви з весни до останніх днів осені.



Пеларгонія духм'яна **(*Pelargonium graveolens*)**

Родина: Геранієві (Geraniaceae)

Пеларгонія духм'яна (*Pelargonium graveolens*) - вид квіткових рослин родини Геранієві (*Geraniaceae*). Рослина зростає у Південно-Африканській Республіці, Мозамбіку та Зімбабве. Культивується широко у всьому світі як кімнатна рослина. Пеларгонія духм'яна це невеликий чагарник до 1,5 м заввишки. Характеризується наявністю ефірної олії в залозистих волосках на верхньому, а іноді і нижньому боці листових пластинок. Іноді залозисті волоски є і на стеблах рослини. При дотику або розтиранні листочків цих пеларгоній поширюється сильний аромат. Квіти ж невеликі і неяскраво забарвлені (білі, рожеві або блідо-лілові), але у деяких різновідів цвітіння буває пишне через велику кількість дрібних квіток. Це високофітонцидна рослина. Вона очищає повітря в приміщенні від мікробів, а також покращує сон, також вона вбирає неприємні запахи.

Однак, пеларгонія духм'яна із за свого запаху, може викликати алергію. Цю рослину не рекомендується ставити в кімнаті, де є маленькі діти.



Птерис (*Pteris*)

Родина: Птерисові (Pteridaceae)

Pteris - це рід що включає близько 300 видів папоротей в підродині *Pteridoideae*. Вони родом з тропічних і субтропічних регіонів світу. Як і у інших представників поле передніх гілок відображено над крайовими сорусами. Зовнішній шар являє собою одношаровий епідерміс без продихів. Кімнатні рослини птериса з першого погляду здаються зовсім папоротями. Але незважаючи на не

зовсім звичайну, нетипову для інших папоротей зелень, вони належать до найбільш стародавніх рослин на нашій планеті. Вважається, що ця папороть буде гармоніювати з абсолютно будь-якою іншою кімнатною рослиною, декором і обстановкою.

У природі птериси представлені двома з половиною сотнями видів. В якості кімнатної рослини вирощують лише кілька видів птерисів, при цьому широке поширення отримав тільки один вид - птерис критський (*Pteris cretica*). Ефектні листи перисто-розсіченого типу красуються лише шістьма парами сегментів. При цьому нижні сегменти листя також розсічені на ланцетні частки, а верхні, як правило, цільні. Незвичайність вайям надає крилатість стержня листя між двома верхніми парами часткою і красивий пильчатий край. Тонкі, довгасті частки у сортових екземплярів красуються пір'ястою будовою. Птерис одим з найбільш люблячих прохолоду кімнатних папоротей. Найкраще ця рослина виглядає, якщо температура повітря в приміщенні не піднімається вище 21-22 градусів. Короткочасну спеку птерис переносить добре, як і різкі коливання показників температури.



Peo (*Rhoeo discolor*)

Родина: Комелінові

Peo - трав'яниста рослина, вид рослин роду Традесканція (*Tradescantia*). Існує й інша назва - «Човен Моїсея». Це трав'яниста корневищна багаторічна рослина. Стебло peo м'ясисте, прямостояче. Висота його досягає 30-40 см, відгалуження перетворюють в рослину довільної форми. Це потужна рослина, з міцним стеблом, що досягає загальної висоти 0,5 м. В процесі зростання нижнє листя поступово відмирає і обпадає, внаслідок чого традесканція стає схожою на пальму. Довжина листя 20-30 см і більше, а

ширина 5-7 см. Листя горизонтальні, сидячі на стовбурі або гілки, темно-зелені зверху і з червоно-фіолетовим відтінком знизу з неяскраво вираженими смугами.

Квітки дрібні білого кольору, суцвіття на коротких квітконіжках, квітки приховані в «човник-покривало», утворене двома або трьома фіолетовими листочками приквітка. Цвітіння недовге, може відбуватися в будь-який час року. Хоча при сприятливих умовах цвітіння може тривати протягом усього року, вирощують його заради красиво забарвлених щільних, блискучих листків.



Руелія (*Ruellia*)

Родина: Акантові (*Acanthaceae*)

Рід Руелія (*Ruellia*) належить до родини Акантові і включає близько 250 видів рослин, у вигляді вічно зелених трав, напівчагарників і чагарників. Трав'янисті види руелій ростуть як ґрунтопокривні рослини, частіше їх пагони стеляться по поверхні або звисають з висоти, тому в кімнатній культурі їх вирощують як ампельні квіти в підвісних кашпо або як ґрунтопокривний кущик в широкому горщику. Пагони руелії прикрашають подовжені оксамитові листя, квіти великі до 4 см в діаметрі, в залежності від сорту мають різне забарвлення. Цвіте з середини весни до кінця літа. Кожна квітка живе недовго, але замість зів'ялої відразу розкривається новий бутон, тому пишність цвітіння не слабшає довгий час. Всі види руелії в природі ростуть в тропіках і субтропіках, тому ці рослини люблять тепло і владу. Одним з головних умов розвитку тропічної квітки - це тепло, вона теплолюбна рослина, не терпить ні холод, ні спеку. Влітку сприятливе помірне тепло в межах + 20 ... + 22 градусів, взимку температура не повинна опускатися нижче + 17 ... + 15

градусів. Слід оберігати рослину від протягів.



Сансев'єра (*Sansevieria*)

Родина: Драценові

Листки сансев'єрії, як правило, розташовані розеткою навколо точки росту, хоча для деяких видів характерне їх спіральне розташування. Форма листя значно варіює в межах роду. Всі види можуть бути розділені на дві основні категорії за листям: твердолисті та м'яколисті види. Як правило, твердолисті сансев'єрії походять з посушливого клімату, а м'яколисті види — з тропічних і субтропічних регіонів. Рослини з твердими листям мають ряд адаптацій для виживання в сухому кліматі: товсте, соковите листя для зберігання води і товсті кутикули для зниження втрати вологи. Народна назва сансев'єри - “щучий хвіст” – виникла через своєрідне забарвлення листя. Батьківщина сансев'єри – тропічні та субтропічні райони Африки. Листя сансев'єри дає міцне та красиве волокно, що не пошкоджується морською водою, з нього виготовляють канати, циновки. Любителі кімнатних рослин в Англії сансев'єру називають “леопардовою лілією”, “змійною рослиною”, а також “язик диявола”. Латинська назва роду сансев'єра походить від імені італійця Рамона Фон Самаро, князя Фон Сансев'єро, який жив у Неаполі у XVIII ст., покровителя природничих наук. Листки можуть бути циліндричними для зменшення площі поверхні і, як правило, коротші. Квітки, як правило, зеленувато-білі, також рожеві, бузково-червоні, буро-коричневі, розміщені у простій або розгалуженій китиці. Плід — червона або помаранчева ягода.



Сенполія (*Saintpaulia*)

Родина: Геснерієві (Gesneriaceae)

Сенполія, узамбарська фіалка (*Saintpaulia*) — рід трав'янистих рослин із тропічних районів центральної і західної Африки з оксамитовими зеленими листками і фіолетовими квітами без запаху. На основі виду *Saintpaulia ionantha* штучно виведені махрові сорти і сорти з різним забарвленням квітів. Стебла — укорочені, з прикореневою розеткою листя. Довжина стебла 5-8 см, глибоко в землю не проникає, червонуватого кольору. Має невеликий пухнастий покрив, як і нижня частина листків, яка, до речі, теж червонувата. Листя досить м'ясисте, покрите ворсинками, округле, зазвичай із злегка нерівнобічною серцеподібною основою, з округлою або короткозагостреною верхівкою. Можуть бути як однорідного зеленого забарвлення, так і плямистими. Квіти утворюються на досить товстих висхідних і таких, що підносяться над листям квітконосах в пазухах листків. Пелюсток — 5. Віночок близько 25 мм в діаметрі, майже колесоподібний, темно-фіолетово-синій, трубка світла. Довжина квітконосів — 50-60 мм. Квітконіжки 12-30 мм завдовжки. Суцвіття — китиця з 2-4 квіток. Відомо понад 1500 форм, відмінні розмірами і забарвленням квіток (від чисто-білих і рожевих до червонувато-лілових і темно-синіх).



Сеткреазія пурпурова **(*Setcreasea purpurea*)**

Родина: Комелінові

Батьківщиною сеткреазії вважається Мексика. Рослина не дуже поширена, але в догляді вона не вибаглива. Її в основному вирощують як ампельну рослину, бо дійсно красиво виглядає в колекції інших рослин.

У кімнатному квітництві найбільш відомий лише один вид – сеткреазія пурпурова (*Setcreasea purpurea*). Стебла пурпурової сеткреазії досить хаотично розташовані, а з часом вони виростають і починають звисати, тоді і розташовують сеткреазію в підвісній ємності. Однак стебла рослини досить товсті і мають гарний пурпуровий колір.

Влітку на верхівках стебел можуть розпуститися трьох-пелюсткові квіти рожевого кольору. Вони досить гарні, хоча сеткреазія вирощується в основному із-за своїх листків.

Сеткреазію можна розмножувати живцями, зрізуючи їх по весні з пагонів.

Сеткреазія любить світло, більш того воно необхідне їй, для підтримки гарного забарвлення. Тому квітку можна виставляти на пряме сонце, хоча б на пару годин в день.

Температура сеткреазії потрібна підвищена, 20-22°C. Взимку вона не повинна опускатися нижче 10°C, а краще 12°C. Влітку рослину можна виставити на вулицю, в сад, щоб вона провітрювалася, або висаджувати на клумбу.

Поливати сеткреазію треба рівномірно круглий рік. При цьому земля повинна підсихати до чергового поливу.



Спатифілум (*Spathiphyllum*)

Родина: Ароїдні

Спатифілум, або спатифілюм (лат. *Spathiphyllum*) - рід багаторічних вічнозелених рослин родини Ароїдні (*Araceae*), деякі представники - популярні кімнатні рослини.

Назва роду походить від двох грецьких слів: σπάθη (*spathe*) - «покривало» і φύλλον (*phyllon*) - «лист». Багаторічна вічнозелена рослина. В основному наземні, але серед них зустрічаються епіфіти і хеміепіфіти.

Кореневище коротке. Стебло відсутня - прикореневе листя утворює пучок прямо з ґрунту.

Листя від овальних до ланцетовидних, цільні, з чітко помітною середньою жилкою і тонкими. Квітконіжка дорівнює або перевищує довжину черешка. Суцвіття - початок з покривалом біля основи. Покривало довгасто-еліптичне, довше початку, від зеленого до білого, не опадають. Біле покривало після відцвітання швидко зеленіє.

Спатифілюм - теплолюбна рослина, добре росте тільки при температурі понад 18 ° С, ідеальна температура для росту - 22-23 ° С. Не любить протягів. Освітлення потрібне гарне, але від прямих сонячних променів спатифілюм краще притінити.

Полив рясний влітку, взимку помірний для підтримки ґрунту в злегка вологому стані. Бажано часто обприскувати листя.

Щороку навесні спатифілюм пересаджують в трохи більший горщик. Ґрунт - дернова, листовая, торф'яна, перегнійна земля і пісок в співвідношенні 2: 1: 1: 1: 1. У ґрунт можна додати деревне вугілля та цегляну крихту. Обов'язково необхідний дренаж.



Строманта (*Stromanthe*)

Родина: Марантові

Рослина строманта (*Stromanthe*) є частиною роду Марантові, як і маранта та калатея. Родом така рослина з тропічних вологих лісів Південної Америки.

Культивують строманту як декоративно-листяну рослину. Невелике затінення або розсіяне яскраве світло, оптимальне для строманти.

Протягом вегетаційного періоду, строманті потрібна температура від 22 до 25 градусів, в зимовий час рослина повинна знаходитися в більш прохолодному місці, але не холодніше 18 градусів.

Протягом весняно-літнього періоду поливають рясно і систематично, а в зимові місяці - полив від помірного до мізерного.

Вологість повітря повинна бути підвищеною (близько 90 відсотків). На протязі дня кілька разів зволожувати листя з пульверизатора, систематично теплий душ, а також горщик з рослиною ставлять на піддон, наповнений вологою галькою.

Підживлюють з травня по серпень, раз в 15 днів, для цього використовують комплексне добриво для декоративно-листяних рослин.

Розмножуються верхівковими живцями або поділом куща.

Строманта - це трав'яниста багаторічна рослина, висота якої в природних умовах може доходити до 100 см. Ця рослина цінується за свої ефектні великі листові пластини, ширина яких близько 10 сантиметрів, а довжина - до півметра. Вони можуть бути пофарбовані в різні поєднання рожевого, зеленого, кремового і білого кольору. Як і у всіх марантових у даної рослини є одна особливість - у вечірній час листя складається і піднімається вгору, а вранці вона розкривається і опускається.



Сциндапсус (*Scindapsus*)

Родина: Ароїдні

Сциндапсус (лат. *Scindapsus*) - рід рослин родини Ароїдні (*Araceae*), ліана. Батьківщина - тропічні ліси Південно-Східної Азії. Листя прості, овальні, без дірок, шкірясті, чергові, темно-зелені, в білувато-жовтих точках.

Суцвіття - початок. Найбільш відомий вид цього роду - *Scindapsus pictus* (Сциндапсус плямистий). Це популярна кімнатна рослина, листя якого мають характерні сріблясті плями, що розташовуються на верхній стороні листа двома ефектними широкими дугами близько країв листової пластинки. Сциндапсуси розмножуються верхівковими живцями і відрізками пагонів. У кімнатах використовуються як ампельні рослини.

Сциндапсус вирощується як декоративно-листяна рослина.

Їм потрібна півтінь або тінь а ряболистим сортам необхідна більша кількість світла, ніж тим, що мають зелене листя.

Протягом вегетаційного періоду - від 20 до 22 градусів, а взимку - від 14 до 16 градусів.

Поливати потрібно систематично і помірно. Роблять це відразу після того, як ґрунтосуміш в горщику просохне на 1/3 глибини. Ліану потрібно систематично зволожувати з обприскувача, регулярно влаштовувати теплий душ і промивати листя вологою м'якою губкою.

Поки ліана молода їй необхідна щорічна пересадка. Дорослі рослини пересаджують 1 раз в 2 або 3 роки. Розмноження відводками, поділом стебел і живцюванням.



Тетрастигма (*Tetrastigma*)

Родина: Виноградові

Тетрастигма (лат. *Tetrastigma*) - рід рослин родини Виноградові. Відомо близько 90 видів цього роду з Південної і Південно-Східної Азії, а також північній Австралії. Кілька видів використовуються в декоративних цілях і в якості кімнатних рослин під назвою «кімнатний виноград», «дикий виноград»

У середніх широтах його вирощують в домашніх умовах і називають «кімнатним виноградом». Тетрастигма являє собою велику ліану, яку прикрашає листя лопатевої форми. У природних умовах в довжину рослина може досягати більше 50 метрів.

Маленькі квітки не представляють ніякої декоративної цінності. У кімнатних умовах вирощувати таку ліану дуже просто, при цьому вона і тут може вирости неймовірно довгою, проте найчастіше її регулярно вкорочують до 200-300 см. Тетрастигма відноситься до світлолюбних рослин, які мають потребу у великій кількості світла. Світло необхідне яскраве, але воно повинне бути обов'язково розсіяним.

В теплу пору року ліана потребує тепла (температура не повинна опускатися нижче 23 градусів). У зимовий час їй необхідна прохолода (від 15 до 17 градусів).



Традесканція (*Tradescantia*)

Родина: Комелінові (Commelinaceae).

Традесканція (лат. *Tradescantia*) - рід багаторічних вічнозелених трав'янистих рослин. Багато видів - популярні кімнатні рослини. Природний ареал - тропічний і помірних зонах Америки і тягнеться від півночі Аргентини до півдня Канади.

Пагони повзучі або прямі, вилягаючі і вкорінюються на поверхні ґрунту. Листя еліптичні, яйцеподібні до ланцетовидних, чергові. Суцвіття пазушні, розташовані в пазухах верхніх листків або верхівкові. Більшість видів традесканції - невибагливі декоративно-листяні рослини, які можна вирощувати як кімнатні рослини, а також в оранжереях і зимових садах. Рослини використовуються для оформлення зимових садів, інтер'єрів, вікон, а також як ґрунтопокривні. Для рясного цвітіння і формування декоративної, яскравого і компактного кущика рекомендується утримувати їх в світлому місці, але не на сонці і поливати в спекотні дні в міру висихання ґрунту. Традесканції здатні пристосуватися майже до будь-яких умов утримання; але в дуже темному місці бліднуть, витягуються і частково втрачають декоративність. Традесканції дуже легко розмножуються живцями в будь-який час року. Вкорінюються протягом декількох днів в піщаному ґрунті.

Всі традесканції сміливо можуть бути віднесені до самих невибагливих і витривалих кімнатних рослин.



Трахикарпус (*Trachycarpus*)

Родина: Пальмові

Трахикарпус (лат. *Trachycarpus*) - рід рослин родини Пальмові (*Arecaceae*, *Palmae*). Відповідно до сучасних уявлень, рід включає дев'ять видів. Деревя заввишки до 12 м зі стовбуром 15-20 см в діаметрі, вкритому коричнево-бурими волокнами відмерлих листків; на старих деревах стовбур в нижній частині стає голим, темно-бурим, блискучим, зі слідами прикріплення листя. На вершині стовбур увінчаний кроною з численних листів.

Листові пластинки віялоподібні, до 60-70 см завдовжки, глибоко радіально розсічені, черешки до 75 см завдовжки. Суцвіття до 1 м завдовжки, гіллясте, китиця, густе.

Найпоширенішим видом, вирощуваних в кімнатних умовах, є Трахикарпус Форчун (*Trachycarpus fortunei*). Ця рослина досягає у висоту 2-2,5 м. Витримує прохолоду до -12 - 14 ° С.



Фейхоа (*Acca sellowiana*)

Родина: Миртові

Фейхоа, Акка Фейхоа (лат. *Acca sellowiana*) - вид вічнозелених чагарників або невисоких дерев роду Акка (*Acca*) одини Миртові (*Myrtaceae*). Цінна плодова культура, культивується в багатьох регіонах світу з тропічним і субтропічним кліматом. Великий вічнозелений розкидистий чагарник або дерево висотою до 4 м. Коренева система досить поверхнево залягає в ґрунті, що характерно для вологолюбних рослин. Листки цілокраї, супротивні, овальні (еліптичні), жорсткі, шкірясті, на коротких черешках.

Квітки чотиричленні, пазушні, поодинокі, парні або по кілька в щитовидному суцвітті, двостатеві, з численними (50-80) тичинками, білі по

краях і рожеві ближче до центру; цвіте в травні – червні.

Плід - велика, м'ясиста, соковита ягода з чашолистками, темно-зеленого кольору, від подовжено-овальної до широкоокруглої форми, довжиною від 2 до 5, масою від 15 до 60 г.

Клонована (прищеплена, вкорінена) фейхоа починає плодоносити на третьому - четвертому році, сіянці - з 6-7-річного віку.



Фінік (*Phoenix*)

Родина: Пальмові

Фінікова пальма, також Фенікс, Фінік (лат. *Phoenix*) - рід рослин родини Пальмові (*Arecaceae*). Рід включає від 14 до 17 видів пальм з Африки і Євразії. Плоди деяких видів цього роду, особливо виду *Phoenix dactylifera*, фініки, - є поширеним продуктом харчування.

Фінікову пальму вирощували ще в IV тисячолітті до н. е. в Месопотамії, на території якої розташований сучасний Ірак. На Стародавньому Близькому Сході фінікова пальма була еталоном краси. Представники роду - дерева або приземкуваті чагарники з перисто-роздільними листками. Більшість видів - дерева з одним стовбуром, але є види з декількома стовбурами.

Листя довгі, при основі мають міцні гострі колючки.

Квітки дрібні, жовтого забарвлення, зібрані в волотисте суцвіття. Рослини дводомні.



Фуксія (*Fuchsia*)

Родина: Онагрові

Фуксія (лат. *Fuchsia*) - рід багаторічних рослин родини Онагрові (*Onagraceae*). Батьківщина фуксії - Центральна і Південна Америка, Нова Зеландія. Це вічнозелені чагарники, яких в природі налічується близько 100 видів. Багато видів культивуються як декоративні рослини, виведено безліч сортів. Дереце або чагарник, з гнучкими гілками, покритими невеликими зеленими або злегка червонуватими листочками. Листки супротивні овально-ланцетної форми, 4-5 см завдовжки, загострені на кінці і злегка зубчасті по краю. Цвіте рясно і довго. Квітки фуксії бувають різного забарвлення, прості або махрові. Квітка складається з двох частин: з вінчиковидної яскравої чашечки і трубчастого віночка з відігнутими пелюстками. Фуксії світлолюбні. Температура - помірна або прохолодна, при температурі вище 18-20 ° С фуксія може скинути квіти і листя і навіть загинути. Взимку рослини утримують при температурі 6-10 ° С. Полив влітку рясний, ґрунт повинен бути вологим, рослину потрібно періодично обприскувати. Взимку полив помірний. Пересаджувати фуксії необхідно щорічно навесні.



Цикламен (*Cyclamen*)

Родина: Первоцвіти

Цикламен або дряква або альпійська фіалка (лат. *Cyclamen*) - рід рослин родини Первоцвіти (*Primulaceae*). Рослина складається з підземної товстої бульби, короткого підземного стебла і надземних, серцеподібних, яйцевидних або ниркоподібних листків, які ростуть від основи. Квітки поодинокі, на довгих (близько 30 см) квітоніжках, скручуються спірально після цвітіння. Квітка правильна, з п'ятирозділеними

чашечками і п'ятирозділеним віночком, білим, рожевим або пурпурним; частки віночка відігнуті назад. Цикламен досить невибагливий, віддає перевагу прохолоді до + 15 ° С і не люблять пряме сонячне освітлення. При підвищенні температури до 25 градусів може впасти у сплячку. Цвітіння триватиме довше, якщо знайти саме прохолодне і світле місце. Для вирощування підійдуть вікна східної і західної орієнтації. Цикламен не любить вогкості, але під час цвітіння вимагає стабільного помірному поливу. Після бурхливого цвітіння настає період спокою, в цей час слід виключити підживлення і знизити полив. При посадці слід вибирати горщики на 2 см ширше кореневої системи, у великій посуді цвітіння буде малим.



Цисус (*Cissus*)

Родина: Виноградові

Цисус (лат. *Cissus*) - рід рослин родини Виноградові (*Vitaceae*). Батьківщина - тропіки та субтропіки Африки, Азії, Австралії та Південної Америки. Деякі види культивуються як домашні декоративно-листяні рослини. Представники роду дуже відрізняються один від одного за зовнішнім виглядом, але здебільшого це в'юнкі рослини з вологих тропічних лісів. Є кілька видів, що мешкають в більш сухих місцях. Квітки дрібні, жовтого або зеленого забарвлення, зібрані в невеликі суцвіття в основі листя. Плоди дрібні, м'ясисті, схожі на невеликі виноградини. Але в кімнатних умовах майже не квітують. В кімнатних умовах вирощують два види - Цисус антарктичний (*Cissus antarctica*) і Цисус ромбічний *Cissus (cissus rhombifolia)*, званий кімнатним виноградом. Всі види цисусів можна вирощувати як ампельні рослини або пускати по спеціальних опорах.



Шлюмбергера (*Schlumbergera*)

Родина: Кактусові

Шлюмбергера більш відома як різдвяник, декабрист - рід епіфітних кактусів, поширених в тропічних лісах на південному сході Бразилії.

Представники роду шлюмбергера, як і багато інших епіфітних кактусів тропічних лісів, зростають на гілках дерев, де, незважаючи на тропічні зливи, вода не затримується і більшу частину року досить сухо.

Представники роду - рясно розгалужені чагарники. Пагони плоскі, членисті, без колючок, з зазубринами по краях.

Квітки зигоморфні, з вираженою трубкою; розташовані на кінцях стебел.

Забарвлення квіток - біле, рожеве, червоне, оранжеве, світло-фіолетове.

Рослину можна вирощувати як ампельні, так і в високих горщиках. У літню пору рослини краще тримати в теплих і вологих місцях. У спекотну погоду рослини слід обприскувати двічі в день. Прямого сонячного світла краще уникати. Коли пагони припинять зростати, полив слід істотно зменшити, але допускати повного пересихання земляної грудки не можна. Для утворення бутонів температура повинна бути від $+12^{\circ}\text{C}$ до $+25^{\circ}\text{C}$; після появи бутонів рослинам потрібно більше тепла і вологості. Після появи бутонів рослини краще не переставляти, інакше бутони можуть опати.

Розмноження - ділянками стебел навесні або на початку літа .



Юкка (Yucca)

Родина: Спаржеві

Юкка (лат. Yucca) - рід деревовидних вічнозелених рослин підродини Агавових (Agavoideae) родини Спаржеві (Asparagaceae). Стебло дерев'янисте, іноді деревовидно розгалужене.

Листя згруповані на кінцях стовбура або гілок, лінійно-ланцетні, загострені. Квітки досить великі, дзвоникові, білі, повислі на коротких квітконіжках, утворюють багатоквіткову волоть. Плід - коробочка або м'ясиста ягода. Недолік світла позначається на рослині згубно. Пагони некрасиво витягуються і викривляються. Листя стоншуються, бліднуть, починають жовтіти і опадати. Юкка, як і всі сукуленти, здатна накопичувати вологу в стовбурі, крім того, у неї слабка коренева система. Тому вона дуже чутлива до перезволоження ґрунту, особливо в прохолодних умовах.



ШЕФЛЕРА ПАРАСОЛЬКОВА (Schefflera)

тропічна зона Південно-Східної Азії, Австралія, острови Тихого океану

Родина: Аралієві

Представники роду - чагарники, ліани і дерева, які можуть досягати 1,5-2,5 метра у висоту.

Листя складні, розсічені на 4-12 частинок. З віком стовбур дерева оголюється, листя залишаються тільки на вершині.

Суцвіття волотисте або гроновидне.

У культурі поширено кілька видів, які вирощуються як горщикові рослини, в основному це невисокі дерева, таких видів:

Schefflera digitata - Шефлера пальчаста

Schefflera actinophylla - Шефлера промениста

Schefflera octophylla - Шефлера

восьмилісточкова

Schefflera arboricola - Шефлера деревна
Існує безліч красиволистових сортів, що відрізняються строкатим забарвленням листя.



ЦИРТОМІУМ СЕРПОВИДНИЙ (*Cyrtomium falcatum*)

**Китай, Японія, Індія, Полінезія,
Південна Африка**

Родина: Папоротеві

У культурі порівняно холодостійкий, тіневитривалий, добре переносить сухість повітря.

Листя перисті, довжиною 35-50 см, листочки чергові, шаблевидні, загнуті догори, шкірясті, з паралельними жилками. Розмножується спорами (на практиці помічена їх хороша схожість). У квіткових магазинах найчастіше можна зустріти його культурну форму "*Rochfordianum*" з поодинокими перистими зубчастими шкірястими листям довжиною 50 см. Верхня сторона листя блискуча.



АСПІДІСТРА

ВИСОКА

(*Aspidistra elatior*)

Субтропічні ліси

південного Китаю та Японії

Родина: Спаржеві

У аспідистри підземне повзуче кореневище, глянцево темно-зелене листя на довгих черешках широкоовальної або ланцетної форми, близько 50-60 см завдовжки і 15 см шириною. Зазвичай взимку на цій рослині з'являються непоказні сидячі квітки з буро-фіолетовою оквітаною. При штучному запиленні утворюються великі ягоди грушоподібної форми. Аспідистра досить витривала до різних змін температури, вологи, повітря, ґрунту. "Дружня сімейка" або

“приховувачка змій” так називають аспідистру на батьківщині у Китаї та Японії.

ДРАЦЕНА ДУХМ'ЯНА **(*Dracaena fragrans*)** **тропіки Західної Африки**

Родина: Спаржеві



Чагарник з рідкісними гілками. У природі може досягати у висоту 15 м. Листя зібрані в розетку, глянцеві, зеленого кольору, з широкими смужками, колір яких коливається від світло-зеленого до жовтого. Довжина листя може досягати 1 м, ширина - 10 см. У природному середовищі існування висота рослини становить близько 6 м, при вирощуванні в горщиках - значно менше. Квітки - з простою оцвітиною, що складається з шести листочків, дрібні, дуже запашні, кремового кольору, зібрані в грона. Драцена духм'яна відрізняється від інших видів драцени особливо сильним приємним ароматом квіток.

Драцена духм'яна - один з найбільш поширених в культурі видів драцени. Ця рослина може вирости в умовах різноманітної освітленості - від відкритих сонячних просторів до малоосвітлених приміщень; стійка до посухи.

Відомі різні сорти цього виду з строкатим листям. Сорт 'Compacta' добре росте в закритих приміщеннях. Сорт *Dracaena fragrans* 'Massangeana' - з строкатим листям. Від інших ряболистих сортів відрізняється наявністю на кожному листку центральної жовтої смуги. Драцена духм'яна здатна ефективно видаляти з повітря закритих приміщень такі шкідливі речовини, як бензол, трихлоретилен і формальдегід.



ЗАНТЕДЕСКІЯ ЭФІОПСЬКА
(Zantedeschia aethiopica)
болотяні ліси Південної Африки

Родина: Ароїдні

Зантедескія (лат. Zantedeschia) - рід багаторічних трав'янистих рослин родини Ароїдні (Araceae). Деякі види цього роду - популярні декоративні рослини, звані при продажі, зазвичай, «каллами»; їх вирощують на зріз, а також як горшкові культури.

Багаторічні трав'янисті рослини до 1 м заввишки. Листя прикореневі, великі, 15-45 см завдовжки і до 20 см шириною, щитовидно-серцеподібні, біля основи сердцевидно-списоподібні, темно-зелені. Суцвіття - початок, жовте, на довгій стрілці, 50-80 см завдовжки. Покривало велике, трубчасте, розширюється догори, біле, жовте або рожеве.

Зустрічаються в Африці, від Нігерії до Танзанії і в Південній Африці.

Вирощуються в оранжереях як декоративно-квіткові рослини, цілком придатні і для вирощування в кімнатах. Розмножують головним чином вегетативно - діленням куща.

МОНСТЕРА
ДЕЛІКАТЕСНА
(Monstera deliciosa)

вологі ліси Мексики та Гватемали

Родина: Ароїдні



Монстéра— рід тропічних рослин, ліан з розітнутим листям, розташованим на стеблах по черзі. Точка зростання знаходиться на верхівці. Рослини з цього роду поширені у вологих тропічних лісах екваторіального поясу Америки. Влітку оптимальною є температура не нижче 21 С, а з жовтня по березень — декілька прохолодніше (16-19°С, але не нижче 15°С).

Монстера вимагає частого обприскування. Ґрунт має бути постійно вологим, але не мокрим. Якщо це можливо, її виставляють під теплі літні дощі. Для поливу і обприскування слід використовувати

теплу м'яку воду.

З квітня по серпень раз в один-два тижні вносять квіткові добрива, а в решту часу не підживлюють.

ЛИМОН

(Citrus limon)

Гібрид

Родина: Рутові



Лимон (лат. *Citrus limon*) - вид роду Цитрус (*Citrus*). Лимоном також називається плід цієї рослини. Харчова, ароматична, декоративна культура. Плоди використовуються для кулінарних цілей. При вирощуванні лимонні дерева вимагають відстані близько 7 м один від одного, при чому продуктивність падає у зарослих садах. Дерева обрізають в молодому віці і дотримуються висоти до 3-4 м. Кожні 10-12 років піддаються значному обрізанню або замінюють на нові. Через майже безперервний ріст лимони чутливі до холоду і важко відходять від заморозків. При температурі нижче -4 °C дерево скидає листя, а при температурі нижче -7 °C відбуваються серйозні пошкодження дерева. Квіти та дрібні плоди гинуть при температурі нижче 0 °C, а стиглі плоди пошкоджуються при -2 °C. З іншого боку лимони добре переносять прохолодне літо.

ФІЛОДЕНДРОН ЛАЗЯЧИЙ, СПИСОПОДІБНИЙ (Philodendron hastatum)

вологі ліси Центральної та Південної Америки

Родина: Ароїдні



Філодендрон лазячий, або філодендрон чіпкий (лат. *Philodendron hederaceum* var. *Hederaceum*) - різновид філодендрона плющевидного. Філодендрон відрізняється від рослин інших Ароїдних різноманіттям життєвих форм. В переважній більшості філодендрони – епіфітні рослини, що прикріплюються до опори за допомогою довгих повітряних коренів. Розташування листя чергове. Черешки з піхвами. Листя зазвичай великі і значні, до 2 м завдовжки. Але лише у небагатьох видів розмір

листової пластинки досягає величезних розмірів. Суцвіття - початок, прикритий схожим на лист капюшоном, так званим покривалом. Характерно суцвіття розташоване вертикально незалежно від положення стебла.

Квітконіжка коротка, зазвичай циліндрична, білувата або блідо-зелена в тій частині, яка прихована в піхву листка, інша частина - від темно-зеленої до зеленої, зрідка -розовато-червона, червона або з червонуватим або пурпуровим відливом, довжиною 1-25 см.



АРАУКАРИЯ БІДВІЛЛА (*Araucaria bidwilli*) Австралія

Родина: Араукарієві

Вічнозелена деревна рослина. Висота стовбура сягає 50 метрів, діаметром до 125 см. Жіночі екземпляри більші чоловічих. Молоді дерева з широкопірамідальною кроною, бічні гілки по 8-12 в мутовках, мало розгалужені, нерідко на кінцях повислі. У дорослих дерев стовбур майже до половини висоти звільнений від гілок.

Кора товста, смолиста, темна. Листя у араукарії овально-ланцетні, загострені і колючі, довжиною 2,5-7,5 см, і шириною 1,2-1,5 см, шкірясті, глясові. У верхній частині крони розташовані спіралью, на бічних пагонах дворядно розташовані в одній площині. Верхня поверхня листя блискуча, з багатьма паралельними жилками. Деревина використовувалася для виготовлення меблів і різних виробів. Для австралійських аборигенів араукарія Бідвілла була священним деревом, гаї цих дерев часто перебували під охороною якого-небудь племені. Їстівні насіння подібні сосновим горіхів, і були важливим джерелом їжі для місцевого населення. Їх їдять як сирими, так і в приготованому вигляді.

АБУТИЛОН СЕЛЛО **(*Abutilon selloianum*)**

Широко розповсюджений у тропічній зоні

Родина: Мальвові



Квіти декоративного абутилону мають форму - дзіночок. Листя чергові черешкові довжиною від 4 до 10 см, різної форми: яйцеподібні, трилопатеві, рідше п'ятилопатеве, з городчатим краєм. Декоративні різновиди, культивовані квітникарями, відомі під збірною назвою «Кімнатний клен». Багато сортів та гібридів вирощуються квітникарями як кімнатні рослини. Цінується за тривале цвітіння і невибагливість. Якщо достатньо світла, він може цвісти цілий рік. У звичайних домашніх умовах абутилон цвіте з квітня до листопада. Квіти різноманітних кольорів, білі, жовті, червоні, бордові і навіть лілові. Листя абутилона схожі на кленові, великі, 3-5 лопатеві, з витонченими вирізами, за забарвленням - зелені або строкаті з білими плямами.



БЕГОНІЯ **(*Begonia*)**

Латинська Америка, Західна Африка, Шрі-Ланка, Індія, Східні Гімалаї, Малайський архіпелаг

Родина: Бегонієві

Серед бегоній зустрічаються однорічні та багаторічні трави, чагарники (зрідка лазять) або напівчагарники з повзучим або бульбоподібний потовщеним кореневищем, іноді з бульбою. Листя, як правило, асиметричні, часто красивою забарвлення (особливо у культурних видів). Квітки неправильні, одностатеві, однодомні. Листочки оцвітини нерівні, яскраво забарвлені; плід - коробочка. Бегонії розмножуються: живцями (верхівковими, стебловими) - підходить для рослин, у яких є стебло; бульбами -

тільки для бульбових сортів бегонії; діленням куща - відмінний спосіб під час пересадки рослини; повітряними відводами - ідеально підходить для кучерявих ампельних сортів; насінням - для довгоквітучих видів; листом - ефективний метод для отримання кількох відростків з одного листка. Для бегоній найбільш сприятлива температура 13-22 °С, проте необхідно підтримувати стабільний рівень вологості повітря - не менше 60%. Кущоподібні і трав'янисті бегонії з надземними або підземними кореневищами знаходяться з жовтня по лютий в стані спокою. Бульбові бегонії переводять в стан спокою, скорочуючи полив і зрізуючи зів'ялі пагони. Можна зберігати бульби цих рослин в темряві при температурі 10-12 °С близько двох місяців. Бегонії краще ростуть і розвиваються в півтіні. Ці рослини поливають тільки після повного висихання поверхні земляної грудки.



ФІКУС БІННЕНДІКА
(Ficus binnendijkii)
о. Ява

Родина: Тутові

Багато видів фікусів - корисні рослини. Найбільше значення в промисловому відношенні вони мають як дають каучук: Ficus elastica (Суматра), Ficus nymphaeifolia, Ficus populnea, Ficus radula, Ficus sylvestris (Бразилія), Ficus elliptica і Ficus prinooides (Колумбія, Еквадор). Плоди деяких представників роду (Ficus carica, Ficus sycomorus, Ficus religiosa, Ficus rumphii, Ficus bengalensis) їстівні, містять до 75% цукрів (глюкоза, фруктоза); ці рослини ввійшли в культуру в незапам'ятні часи. У дощових лісах плоди фікусів - основна частина корму ссавців і птахів, листя і деревина - комах. У Мексиці, Центральній Африці з листя роблять дахи будинків і навіси.

За особливостями росту більшість фікусів - прямостоячі одностворні деревні рослини, придатні для озеленення інтер'єрів в якості солітерних рослин або компонентів фітокомпозицій (структурні або акцентні види).



ФІКУС КАУЧУКОНОСНИЙ
(*Ficus elastica*)
Індія, Непал, Бірма, Малайя

Родина: Тутові

Фікус каучуконосний - вічнозелене дерево, що досягає у висоту 30-40 метрів. Листя - чергові, овальні з гострим кінцем, шкірясті, блискучі, до 20-30 см в довжину і 10-20 завширшки. Молоде листя мають рожево-коричневе забарвлення, старі - темно-зелену.

Плоди - невеликі, жовто-зелені, овальної форми, досягають в діаметрі 1 см. Стовбур містить до 15% каучуку.

Фікус каучуконосний, або фікус еластичний (лат. *Ficus elastica*) - вид рослин з роду фікус (*Ficus*).

Батьківщина рослини - північний схід Індії і південь Індонезії.



ХЛОРОФІТУМ
(*Chlorophytum*)
Атлантична Європа, Східне, Західне
Середземномор'я, Середня Азія

Родина: Спаржеві

Трав'яниста рослина з пониклими стеблами. Його довгі лінійні листя зібрані в прикореневі пучки. Квітки у хлорофітума дрібні, зібрані в пухку волоть. Стебла дугоподібної форми після цвітіння утворюють на своїх кінцях пучки листя з повітряними коріннями. Сильні екземпляри мають численні звисаючі стебла з розетками листя.

Хлорофітум не загине при несприятливих температурах, але це обов'язково позначиться на його зовнішньому вигляді.

Холодні протяги або утримання біля не утепленого вікна шкодять рослині. Хлорофітум належить до світлолюбних рослин. Перевагу віддає яскравому розсіяному світлу. Добре росте біля східного або західного вікна. Може рости і на північному вікні, але в дуже темному місці рослина втрачає декоративну привабливість. На південному вікні потрібно притінення.

Вимагає рясного поливу з весни до осені і помірного взимку. Грунт повинен бути весь час вологим.

Влітку час від часу листя корисно обприскувати і влаштовувати теплий душ. Обов'язково обприскування, якщо рослина міститься поряд з опалювальною системою. Великі рослини або старі пересаджують через два роки, бо хлорофітум має великі товсті корені тому потрібно використовувати просторий посуд. Розмножується укоріненням дочірніх розеток, а також поділом при пересадці.



ХАМЕДОРЕЯ ВИТОНЧЕНА
(*Chamedorea elegans*)
Тропічні ліси Мексики

Родина: Пальмові

Представники роду - низькорослі (іноді зовсім карликові) деревні кореневищні рослини, можуть бути як кущовидні, з численними тонкими стеблами, так і з одиночним стеблом. Листя або цільні, або, рідше, роздвоєні у верхній частині або перисті. Чоловічі квітки дрібні, жовті або червоні, запашні, зібрані в колосовидні або волотисті суцвіття. Жіночі квітки - поодинокі, з квітконіжкою, яскраво-червоні, помаранчеві або жовті. Всі види хамедореї - дводомні рослини. Плід - невеликий (розміром з горошину), схожий на ягоду.

Кілька видів хамедореї добре відомі і за межами природного ареалу, оскільки вирощуються як декоративно-листяні кімнатні та оранжерейні рослини: в першу

чергу це Хамедорея висока (*Chamaedorea elatior*), Хамедорея витончена (*Chamaedorea elegans*). Рослини відрізняються невибагливістю та тіньовитривалістю, їх висота в умовах кімнатної культури не перевищує 1,5-2 м, а довжина листя становить 20-30 см. Хамедорея показала здатність очищати повітря від таких речовин, як бензол, трихлоретилен і формальдегід.



**ЦИПЕРУС
ПАРАСОЛЬЧАТИЙ
(*Cyperus alternifolius*)
о. Мадагаскар**

Родина: Осокові

Зустрічається біля берегів річок на острові Мадагаскар - багаторічні трав'янисті рослини, що досягають у висоту до 2 м. Стебло пряме, на вершині стебла формується густа розетка з лінійних густих листків. *Cyperus alternifolius variegata* - листя з білою смужкою. Циперус розмножується насінням, листовими живцями, поділом куща. Циперус – близький родич рослини, що росла ще в далекі часи на болотяних берегах Нілу, папірусу. Його розводили як культурну рослину поблизу Мемфіса, Фів та інших міст. Але найголовніше – з рослин папірусу робили папір, який звався “папірус”. Циперус – це трав'яниста рослина з тонкими прямостоячими стеблами, з верхівкою - “парасолькою”. Цікаво розмножують циперус: зрізану верхівку перевертають і ставляють у воду. Нові рослини виростають у пазухах листків.



**ГЕМАНТУС БІЛОКВІТКОВИЙ
(*Haemanthus albiflos*)
Південна Африка**

Родина: Амарилісові

Види роду Гемантус - вічнозелені або листопадні рослини з яйцевидною або грушоподібною цибулиною, зазвичай зануреної в ґрунт, рідше виступає над поверхнею. Листя нечисленні, ремневидні за формою, м'ясисті. Сукулент.

Квітки зібрані в густе суцвіття на кінці стрілки, оточене червоними або білими приквітками яйцевидної форми. Віночок з короткою трубкою. Тичинки ниткоподібні. Плід - м'ясиста округла ягода з чорним насінням.

Гемантус (лат. Haemanthus) - рід однодольних квіткових рослин.



СТРЕЛІЦІЯ КОРОЛІВСЬКА

(*Strelitzia reginae*)

субтропічні гірські ліси

Південної Африки

Родина: Стрелицієві

Кореневищна рослина, висота в середньому 1,2-1,3 м. Листя темно-зелені, голі, шкірясті, овальної форми, довжиною до 40 см, шириною 10-30 см, з цільними краями, розташовані в 2 ряди. Жилкування перисте. Черешок довжиною 50-60 см.

Квітки до 15 см в діаметрі, за формою нагадують тропічних птахів. Зовнішні листочки оцвіттини оранжевого кольору, внутрішні - темно-синього. Цвітіння відбувається навесні, квітки тримаються до декількох тижнів. Під час цвітіння рослина «стріляє» в своїх в комах-запилувачів. Плід - багатонасінна коробочка .

У зимову пору року стреліція королівська потребує температури повітря 14-15 °С (але не нижче 12 °С). Світлолюбна рослина, в будинках її вирощують біля вікон, що виходять на схід. З весни до осені рослині необхідний рясний полив, взимку помірний (1 раз в 10-14 днів). Розмноження відбувається за допомогою насіння, діленням куща при пересадці або відділенням бічних пагонів. Зростає в глинисто-дернової землі з домішками торфу і листового ґрунту і піску.



АСПАРАГУС ПІРЧАСТИЙ (*Asparagus plumosus*)

Південна Африка

Родина: Спаржеві

Кореневище гарно розвинене. Стебла сильно розгалужені, гілки несуть численні, зібрані пучками, здебільшого голковидні гілочки (кладодії), що сидять в пазухах листків. Листя недорозвинені, дрібні, лускаті або шипуваті, утворюють зазвичай у основи твердуваті шпорці. Квітки дрібні, здебільшого в пазухах листків, поодинокі або в щитовидних або гроноподібних суцвіттях. Квітка правильна. Плід - ягода, з одним або декількома насінням; насіння з товстою, чорнуватою шкіркою, роговим білком і невеликим зародком.



НЕФРОЛÉПІС ПІДНЕСЕНИЙ (*Nephrolepis exaltata*)

Південно-східна частина тропічної Азії

Родина: Нефролепісові

Наземна або епіфітна трав'яниста рослина з коротким вертикальним кореневищем, що несе на верхівці розетку великих, довжиною до 70 см, перистоскладних листків. Листя ланцетні, світло-зелені, коротко-черешкові. При старінні листя жовтіє і опадає. На нижньому боці сегментів, ближче до краю, розташовуються округлі соруси - в два ряди по обидві сторони середньої жилки, ближче до краю. На кореневищі утворюються наземні безлисті, покриті лусочками, що вкорінюються паростки (батого), що дають початок новим рослинам. Родина - тропіки Південно-Східної Азії. В культурі багато форм, що розрізняються ступенем розчленованості сегментів. В кінці 19 століття в Бостоні була виведена більш популярна форма з красиво спадають листям *N. exaltata bostoniensis*, популярна у всьому світі. Нараховуються десятки сортів бостонського папороті: *rooseveltii* (великий з

хвилястими листочками), *maassii* (компактний з хвилястими), *scottii* (компактний з закрученими краями листочків), різновиди з двічіперистим листям.



ПЛАТИЦЕРІУМ ЛОСИНОРОГИЙ (*Platycerium alcicorne*) Тропічна Австралія

Родина: Багатоніжкові

Представники роду - великі епіфітні рослини з розгалуженим кореневищем; повітряні корені розташовані в зоні верхніх листків, а також під лусочками кореневища.

Листя двох типів - стерильні і спороносні, що розрізняються між собою також морфологічно. Стерильні листя сидять, цільні, широкі, мають округлу форму і щільно притиснуті до стовбура і гілок дерева-господаря. Вільний тільки верхній край, який утворює нішу, в яку надходять опади і перегній від відмирають листя самого папороті. Цей перегній що накопичується стає живильним субстратом для коренів рослини; з віком ніша збільшується, і маса перегною в ній у старих рослин може доходити до 100 кг.

Спороносні листя плоскі, на коротких черешках, прямостоячі або звисаючі, за формою нагадують роги оленя. Вони виконують одночасно функції фотосинтезу і розмноження.

Поширені у вологих тропічних лісах Австралії, Південно-Східної Азії, Південної Індії і Африки. Живуть на стовбурах і на великих гілках окремо стоячих дерев, як вічнозелених, так і листопадних. Здатні досягати великих розмірів (Платіцеріум великий - понад 1 м в діаметрі). Ростуть разом з іншими епіфітними папоротями, орхідеями і мохами.



ТРОЯНДА КІМНАТНА (*Rosa chinensis* hubr.)

Родина: Розові

Кімнатна троянда - дуже світлолюбний квітка, вона має потребу у великій кількості розсіяного світла, а ось прямих сонячних променів їй краще уникати, інакше сонячних опіків не уникнути. Добре для вирощування даної рослини підійдуть західні і східні вікна, де в обід часто буває тінь, в літню пору кімнатну троянду краще винести на свіже повітря, для цих цілей чудово підійде балкон або відкрита тераса. Дана рослина дуже довго відновлюється після пересихання земляного кома, тому регулярний полив - основна складова оптимального догляду за кімнатної трояндою. Вода для поливу повинна бути м'якою і теплою, температура води для поливу особливо важлива в холодну пору року. Вологість в приміщенні бажано підтримувати високу, для цього троянді раз в місяць можна влаштовувати душ і щодня обприскувати її пелюстки.



ЯКОБІНІЯ ПОЛЯ (*Jacobinia pohliana*) Бразилія

Родина: Акантові

Трав'янисті рослини, напівчагарники, рідше чагарники. Листя яйцеподібні, еліптичні, цілнокрайні. Квіти маленькі, зібрані в колосся або мітлу, іноді поодинокі, білі, лілові, рожеві, рідше червоні.

Рід отримав свою назву на честь шотландського садівника Джеймса Джестіса (James Justice). Поширені в тропічній зоні обох півкуль.

Вид *Justicia cydoniifolia* (Юстиція айволиста) широко культивується в оранжереях. У кімнатних умовах вирощуються також Юстиція тілесна (*Justicia carnea*), Юстиція Брандере (*Justicia brandegeana*), Юстиція жовта (*Justicia flava*).



ПІЛЕЯ КАДЬЕ
(Pilea cadierii)
Індокитай

Родина: Кропивові

Пілея Кадье в природі зустрічається в Індокитаї. Це дивовижне рослина відрізняється від інших представників Pilea ефектними листям з красивими візерунками. Пілея Кадье - найпоширеніший вид цього роду. Текстура і незабутній візерунок металевого кольору на листках Пілеї Кадье підкреслюються дрібними наповненими повітрям «бульбашками», які знаходяться під шкіркою листа, вони і надають листю рослини сріблястий блиск.

На Пілеї з'являються квітки, проте вони непоказні - невеликі і зелені - без запаху, зазвичай їх не видно під листям.

Щоб пілея Кадье зберегла компактну і пишну форму, навесні її довгі стебла обрізають наполовину, а потім протягом усього вегетаційного сезону необхідно регулярно прищипувати верхівки росту рослини.

Пілея Кадье не вимагає ретельного догляду.

Щоб додати рослині компактну і добре розгалужену форму, навесні його стебла треба вкоротити наполовину. Нові рослини садять в торф'яну землю. Пілея Кадье добре росте в невеликих квіткових горщиках і відмінно переносить щорічну пересадку.

Під час вегетації пілею Кадье потрібно поливати 2-3 рази в тиждень. Взимку пілею Кадье поливають рідше - зазвичай раз на тиждень, проте не слід допускати пересихання ґрунту.



ПЛЮЩ ЗВИЧАЙНИЙ
(Hedera helix)
Поширений на всіх континентах

Родина: Аралієві

Рослини, що “крокують по стіні старовинного замку” – це плющ виткий. Плющ слід би вірніше назвати не виткий, а повзаючий. Якщо уважно подивитись на цю рослину, то можна побачити на зворотньому боці стебла, біля основи листя, якісь щіточки. Це ті “ноги”, якими плющ “ходить”. Це корінці, що слугують не для живлення водою та розчинами солей, які вони беруть з ґрунту, а для пересування. Вони ростуть у затінку листка і особливо розростаються у темряві. Плющ – тінелюбива рослина, добре розростається в лісі, обвиваючи як ліана, стовбури дерев. Коли плющ вибирається на верхівку дерева до сонечка, він зацвітає зеленувато-жовтими, дрібними, зібраними у парасольку квітками. Ці квітки мають дуже сильний запах, що нагадує росіл з-під оселедця або гниле м’ясо та приваблює лише мух. У плюща утворюються чорні ягоди, але ці ягоди отруйні. Зацвітає плющ на 8-му році життя, а живе він до п’ятисот років.



ЛАВР
БЛАГОРОДНИЙ
(Laurus nobilis)
Середземномор'я
Родина: Лаврові

Лавр благородний це вічнозелене дерево або високий чагарник, що досягає 10-15 м у висоту, з бурою гладкою корою і голими пагонами. Крона густолиста, переважно пірамідальної форми. Тривалість його життя від 100 до 400 років.

Листки чергові, короткочерешкові цільнокраї, голі, прості, довжиною 6-20 см і шириною 2-4 см, зі своєрідним пряним запахом; пластинка листа довгаста, ланцетна

або еліптична, до основи звужена, зверху темно-зелена, з нижнього боку світліша. Суцвіття зонтикоподібні, численні, зібрані переважно на кінцях гілок по 1-3 в пазухах листків. Парасольки до цвітіння укладені в кулясті обгортки, що складаються з чотирьох еліптичних лусок. Квітки - дрібні, жовтуваті. Рослина дво-, дуже рідко однодомна. Плоди - темно-сині кістянки еліптичної або яйцевидної форми, довжиною близько 1,5-2 см, з великою кісточкою, дозрівають в жовтні-листопаді.



ЄВПАТОРИУМ

(*Eupatorium*)

Південна Америка, Мексика

Родина: Айстрові

Висота рослин 60-200 см. Стебла тверді, порожнисті, дистально залозисто-опушені. Зазвичай мають пурпурно-плямисте забарвлення, іноді рівномірно фіолетове. Листя мають черешок довжиною 5-20 мм, голі або опушені, списоподібно-еліптичні до ланцетних або яйцевидно-списоподібні. Євпаторіум любить яскраве світло, але і в півтіні теж добре росте. Найкраще для євпаторіума середня вологість. У зимовий період, коли працює центральне опалення можна обприскувати рослину один - два рази на тиждень. Євпаторіум, як правило, розмножують живцями. Також рослину можна розмножувати насінням, яке висівають на початку весни з сумішшю моху з торфом. Зберігають горщики з насінням в теплом місці регулярно обприскують. Через три - шість тижнів можуть з'явитися перші сходи. Євпаторіум також розмножують діленням старого куща під час пересадки.



ФІКУС БЕНДЖАМІНА (Ficus benjamina)

Вологі тропічні ліси Азії

Родина: Тутові

Пагони прямостоячі. Листя глянцеві, гладкі, тонкокожисті, довгасто-овальні із загостреною вершиною, 6-13 см завдовжки і 2-6 см шириною. Розташування листя на гілках чергове, листя утворюються в одній площині. Краї листя цілокраї. Центральна жилка слабо виражена, з 8-12 парами бічних жилок. Черешок становить близько 2 см.

Кора сіра, з рідкісними коричневими штрихами. Крона широка, гілки пониклі. Плоди - круглі або довгасті, парні, розміром до 2 см в діаметрі, червоного або оранжевого кольору, неїстівні.

Фікус Бенджаміна користується величезною популярністю в кімнатному квітникарстві, фітодизайні та озелененні приміщень. При гарному догляді в домашніх умовах росте швидко, досягаючи висоти до 2-3 м.

Оптимальна температура зросту фікуса - 25-30 ° С влітку і 16-20 ° С взимку.

Фікусам Бенджаміна з строкатим листям потрібне хороше освітлення, для сортів з зеленим листям підійде розсіяне світло і півтінь.

Температура не повинна бути нижче 14 ° С, важливо щоб ґрунт не переохолоджувався. Ряд джерел рекомендують поливати фікуси гарячою водою аж до 50 ° С. Не слід встановлювати жорсткий графік поливу фікуса, так як зовнішні умови (освітлення, температура, вологість) постійно змінюються, впливаючи на інтенсивність споживання вологи рослиною. Необхідно стежити за станом земляного кому і поливати рослину за потребою.

Влітку потрібна підвищена вологість повітря і обприскування крони водою. Необхідно оберегти фікуси Бенджаміна від надмірного поливу, протягів, різких перепадів температури. В іншому догляд за фікусами Бенджаміна аналогічний

догляду за іншими видами фікусів.



ТОВСТЯНКА ДЕРЕВОВИДНА

(Crassula arborescens)

Південна Африка

Родина: Товстянкові

Рід сукулентних рослин родини Товстолисті. Включає в себе від 300 до 350 видів, з яких понад двісті виростають в Південній Африці; значне число видів поширене в Тропічній Африці і на Мадагаскарі, кілька видів зустрічається на півдні Аравії. Рослини цього роду поширені дуже широко, але переважно в Південній півкулі.

Багато видів використовуються в кімнатному квітникарстві; кімнатні рослини цього роду з круглим листям, схожими на монети, іноді називають «грошовим деревом».

Представники цього роду вкрай різноманітні за зовнішнім виглядом. Більшість видів - багаторічні рослини, часто з монокарпічними пагонами, від декількох сантиметрів до 3-4 метрів заввишки. Листки супротивні, у багатьох видів зібрані в прикореневу розетку, прості, цілюкраї, нерідко війчасті, в основі вільні або зрослися.

Квітки маленькі, білі, білуваті, жовтуваті, рідко червоні, дуже рідко блакитні, в кінцевих або бічних парасольковидних або гронаподібних суцвіттях, рідше квітки поодинокі пазушні.



ФІКУС КАУЧУКОНОСНИЙ

(Ficus elastica)

Індія, Непал, Бірма, Малаї

Родина: Тутові

Фікус каучуконосний - вічнозелене дерево, що досягає у висоту 30-40 метрів.

Листя - чергові, овальні з гострим кінцем, шкірясті, блискучі, до 20-30 см в довжину і 10-20 завширшки. Молоде листя має

рожево-коричневе забарвлення, старе - темно-зелене.

Плоди - невеликі, жовто-зелені, овальної форми, досягають в діаметрі 1 см.

Стовбур містить до 15% каучуку.

Батьківщина рослини - північний схід Індії (Ассам) і південь Індонезії (Суматра і Ява).



ТОВСТЯНКА ГОЛЛУМ (Crassula gollum) гібридний сорт

Родина: Товстянкові

Красули хоббіт і Голум (C. Gollum) - два схожих між собою гібридних сорти, створених в 1970-х роках в США.

Обидва види мають оригінальну форму листя, у Hobbit - вивернутих назовні і зрощених від заснування до середини, а у Gollum - повністю згорнутих в трубку з воронковидно розширюються кінчиками (так звані «вушка Шрека»).

Є ще схожа на них красула Корал (C. Coral). У неї більшість листя схожі на палички, що звужуються до кінця, з воронкоподібними кінчиками, а також потужний стовбур і численні бічні пагони.

Дозування добрива для Грошового дерева залежить від кількості в ньому азоту, а також від частоти внесення і поживності ґрунту. Чим менше доза, тим будуть тонше листя і стовбур красули, і тим краще забарвлення. І навпаки - чим більше ви внесете добрива, тим більше товсті листки і стовбур отримаєте, а листя будуть з мінімальним забарвленням (червоні і жовті кольори будуть виражені по мінімуму).



ГІБІСКУС КИТАЙСЬКИЙ (*Hibiscus rosa-sinensis*) Південно-Східна Азія

Родина: Гібіскусові

Вічнозелений багаторічник (живе до 20 років і більше) кущ або деревце до 4,5 м заввишки. Листя чергові, овальної чи яйцеподібної форми, темно-зелені, блискучі з зубчастими краями. Квітки великі, пазушні, одиночні на довгих квітоніжках. Колір мають червоний, помаранчевий, або рожевий. Віночок воронкоподібний, дзвонова, зелена, до 3 см завдовжки.

Тичинкові нитки зростаються в трубку, яка далеко видаляється з квітки. Квіти квітнуть день чи два. Але при належному догляді за рослиною нові квітки будуть з'являтися з ранньої весни до зими.

В березні — обрізають частину гілок. Це сприяє росту молодих бокових пагонів, на яких згодом утворюються квітки. Дорослу рослину, яка має великий розмір можна не пересаджувати, але у вазоні де вона росте потрібно змінювати верхній шар ґрунту на новий.

Літом гібіскус можна виставити на балкон. Але слід пам'ятати, що на рослину погано діють прямі сонячні промені. Поливати рясно, не допускаючи пересихання ґрунту, проте перезволоження теж шкідливе.

Поливають рослину по мірі підсихання ґрунту. Враховуючи те, що батареї центрального опалення надто пересушують повітря, слід обприскувати листя.

Оптимальна температура для гібіскуса зимою +14 - +16 С але не менше +12 С.

Зі зниженням температури гібіскус переносять до кімнати. Так як рослина світлолюбива, для її розташування підійдуть східні або південно-східні підвіконня. Гібіскус легко розмножується стебловими живцями.



МУРАЙЯ ІНОЗЕМНА (*Murraya exotica*)

**Південна, Південно-Східна Азія, Індонезія,
Філіпіни, Полінезія**

Родина: Рутові

Молоді пагони мурайї опушені, дорослі - гладкі.

Листя непарноперисті, з п'ятьма або сімома еліптичними листочками; шкірясті, темно-зелені, ароматні.

Квітки поодинокі або зібрані в верхівкові суцвіття, часто з сильним ароматом, діаметром близько 2 см, білі або світло-кремові. Рослина може цвісти більше півроку поспіль.

Плід - невелика їстівна ягода червоного кольору; час дозрівання - близько чотирьох місяців. На рослині можуть бути одночасно і нові бутони, і квітки, і дозрілі плоди.

Як кімнатна рослина добре відома Мурайя іноземна (її також називають «апельсиновим жасмином»). У цього виду декоративна і листя, і квіти, і плоди. При вирощуванні рослини рекомендується, щоб освітлення було яскравим, але розсіяним. Грунт повинен бути багатим гумусом, добре дренованим. Полив повинен бути регулярним, але помірним, оскільки мурайя не переносить надлишку вологи; час від часу слід обприскувати листя.

Пересаджувати рослину слід методом перевалки. Розмножують цей вид мурайї насінням і живцями, при цьому перший спосіб краще.



ОЛЕАНДР ЗВИЧАЙНИЙ (*Nerium oleander*) Середземномор'я

Родина: Олеандрові

Кущ або невелике дерево. Стебла розгалужені, з гладенькою світло-сірою корою. Листки вічнозелені, шкірясті,

цілокраї, знизу опушені. Квітки правильні, двостатеві, на довгих квітоніжках, зібрані у верхівкові парасольки; віночок рожевий, рідше білий, зросло-пелюстковий, з п'ятилопатеvim відгином. Плід складається з двох листянок. Цвіте з червня по серпень. Олеандр звичайний походить з Середземномор'я. У Південному Криму його широко розводять у відкритому ґрунті як декоративну рослину. Вирощують його і як кімнатну квіткову рослину. Олеандр – один з найдавніших видів декоративних рослин. Його вирощували в садах Греції та Риму. У цієї рослини вигляд куща, на довгих стеблах якого знаходяться довгі, шкірясті, ніби матові листочки, що розташувались кільцями по три разом. У олеандра красиві рожево-червоні, рідше білі, здалеку схожі на троянди квіти. Коли олеандр квітує, то в кімнаті, де він знаходиться, його аромат здатен викликати сильний головний біль і навіть запаморочення. Але майте на увазі, що олеандр має отруйні властивості.



БРОМЕЛІЄВІ НАЗЕМНІ та РЕЗЕРВУАРНІ тропічні, субтропічні області Америки

Родина: Бромелієві

Вважається, що Бромелієві - це „одноразові” рослини. Насправді вони є моноциклічними, квітнуть один раз в житті, після чого вмирають, часто залишаючи після себе молоді відростки. Яскравий колір квітів і декоративність листя Бромелієвих не можуть не привернути до себе увагу. У дикій природі існують як низькорослі види, так і гіганти, які досягають в довжину 10 метрів і близько 1 метра в діаметрі. На даний час квіткові магазини обмежуються, як правило, невибагливими видами: Гузманіями та Тіландсіями. Однією з перших з Бромелієвих в культурі квітництва з’явилася декоративна Ехмея смугаста, яку і до цього дня можна зустріти на квіткових прилавках. Насправді різноманіття видів Бромелієвих

настільки велике, що воно не знаходить аналогів в жодній іншій родині квіткових рослин, налічується понад 2000 наземних і атмосферних видів (Більбергія, Вріезія, Ехмея, Гузманія, Криптантус, Неорегелія, Нідуляріум, Тіландсія та багато ін.)

Усі Бромелієві можна розділити на:

- епіфіти, які ростуть на деревах у вологому тропічному кліматі;
 - наземні види, які ростуть біля підніжжя дерев на досить багатих ґрунтах;
- Усі вони потребують дуже високої вологості повітря.

Догляд за Бромелієвими нескладний, при своєчасному оновленні ґрунту на більш поживний і перебуванні на відкритому повітрі в літній період проблем з вирощуванням не виникне.

Розмножують Бромелії насінням або відростками, які утворюються біля основи материнської рослини.

Відростки, що підросли, у віці як мінімум декількох місяців пересаджують в окрему ємність для вкорінення у торфосуміш або у вологий сфагнум



ГЕДИХІУМ ГАРДНЕРА (*Hedychium gardnerianum*)

Індія, Непал

Родина: Імбирні

Рід тропічних трав'янистих рослин сімейства Імбирні (*Zingiberaceae*).

Наукова латинська назва роду походить від двох давньогрецьких слів, *hedys* - «солодкий» і *chios* - «сніг», що пов'язано з ароматом білих квіток.

Рід включає близько 100 видів, що походять з Південно-Східної Азії, які ростуть в природному середовищі на території Таїланду, Малайзії, Індонезії, Філіппін; зустрічаються в Південному Китаї.

Багаторічні трави наземні або епіфітні, з бульбовими кореневищами, висотою 120-180 см.

Ряд видів культивуються як декоративні через екзотичний листя і ароматних квітів. Існує безліч сортів для вирощування в відкритому ґрунті в якості садових рослин.

